

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-uteza 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felkészítő szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-uteza 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANÍTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Közhivatalaink bérhelyiségei.

Lapunk mult heti számában megemlékeztünk a szekszárdi szűk, sőt mondhatni nyomoruságos lakásviszonyokról.

Mindnyájunk érdeke ugyan: közérdek, de tekintsük azt most egyszerűen privát szerencsétlenségnek, ha magán ember, mondjuk tisztviselő, kereskedő, iparos drága pénzéért sem juthat megfelelő lakáshoz s ne bíráljuk a közérdek általános szempontjából.

Lássuk e helyett közhivatalaink elhelyezését. Sok tekintetben valóságos „botrányok” ez; közügyekkel foglalkozó embernek, akaratlanul is bele kell botlania.

Elhelyezésére nézve városunkban tagadhatatlanul a kir. törvényszék és kir. ügyészség a legszerencsésebb. Egy évtizeddel ezelőtt külsőleg is diszes épülethez jutott mindakettő. Város-észépzési szempontból ugyan e két hivatal elhelyezését sem mondhatjuk sikerültnek. A vármegye busás árért szerezte össze a szükséges telkeket, ha tehát e két egyébként diszes, pa-

lotaszerű épület előtt okvetetlenkedő róm. kath. népiskolát kicsinyes okokból nem lehetett máshova elhelyezni, akkor a törvénykezési palotát nagy kár volt ott és nem más helyen megépíteni. Kaphattunk volna azért a pénzért tágasabb telket is s városunk fejlődését egészséges irányba terelhetjük volna.

A törvénykezési palotának különben belső beosztása sem valami szerencsés. Igaz, hogy akkor a szóbeliség behozataláról, az esküdtbíró-ságok felállításáról még szó sem igen volt, legfeljebb elvi elősatározás folyt érdekükben. — Egy ilyen 120—140 ezer forintba kerülő épületet azonban nem szokás, nem is szabad a mának, a napi szükségnek megfelelően építeni, számítani kellett volna a jövőre is. Így pótolhatatlan hiányosság, hogy a törvénykezési palotának nincsen megfelelő végtárgyalási terme. Fontosabb esküdtbíró-sági tárgyalások alkalmával az érdeklődő közönség nagyrésze kiszorul. A bírák, esküdttek is szorzkodnak. Ülledt a levegő s a napokig tartó tárgyalások határozottan károsak az azokon hivatalból és kényszerű-ségből résztvevőkre nézve. A bírák

szobái is meglehetősen szűkek. Mind-egy, ez a hivatalhelyiség nagyjából mégis csak tűrhető!

A főgimnázium elhelyezése sem valami szerencsés. Az egész napra padba ékelt gyerekeknek szellős, jó levegő kellett volna. Fájdalom garaszkodni kellett. Ingyen telekért cserébe adtuk a jó hegyi levegőt. Kifogást tehetnénk az épület stylje ellen is. Az országuttra néző főhomlokzat kupolája nagyon is kihívja a kritikát s olyan benyomást kelt, mintha a meglehetősen csinos nő hamis ékszer rak fel. Ha nem telik valódira, akkor inkább semilyen ékszer. Ez a kupola nagyon szegényes, otrombaságával sérti a jóízlést. De ez mind csak külsőség. Nagyobb baj annak, hogy a főgimnázium is csak a mának épült. Már potyog belől a vakolat, a beton meyezter. E mellett, ha van is gondoskodás egy pár parallel osztály felállításához szükséges tanteremről, de örökre utja van vágva például annak, hogy idővel, ha csak egy szűkebbkörű internatus is létesülhessen. Pedig nagy vonzóereje ez egy főgimnáziumnak. Kivált, ha nem tehetősi uri gyerekek, hanem szegény tanulók jutnak olcsó ellátás-

TÁRCZA.

Hiába

Hiába szorítod
Össze piros ajkad,
Hiába vett erőt
A szótlanság rajtad;
Szemed tűzben lángol,
Halvány az arcod,
Értem a szivedben
Dúló kemény harcot.

Hiába tagadod,
Engém már a lelked.
Az a félnék lélek
Már engem ölelget.
Hiába szorítod
Ajkadat még jobban,
Látom a szemedből:
Szived értem dobban.

De mért is tagadod?
Vesd el nehéz gondod,
Hidd el, könnyebb lesz, ha
Az igent kimondod
Hidd el, könnyebb lesz majd,
— Akárki is vádol,
Halvány arcod rózsát
Kap a boldogságtól.

Hidd el, edesebb lesz
Ez a czudar élet.
Örömet-bánatot
Megosztok én, véled.
Csókommal éltetek,
Vidülak dalommal;
Meggédlek mindentől
Ötélő karommal.

Fazekas Endre.

Görög földön.

Irta: Zsigmond János.

(Folytatás és vége.)

Itt most megszakítom egy időre leírásom fonatát és a modern görög világból átvézetem t. olvasóimat az antik görög világba, ahol e-zünk és szívünk egyformán kellemes élvezetet találhat a fényes és dicső mult kedves emlékein. Patrastól Athenig utazva, bőséges alkalom kínálkozik az antik világ legszebb és leghíresebb helyein benyomások szerzésére, amely benyomásokat és emlékeket a mult, egyes egyedül a mult kedves emlékei szolgáltatják.

Téved, aki azt hiszi, hogy a régi görög világ hírneves helyei mai állapotukban a legkevésbé is kedvező benyomást gyakorolnak reánk. Mondhatom, hogy tisztán csak a multak emlékein való merengés adja meg ezeknek a helyeknek a vonzóerejét. Ma akár Delphit, akár Eleusist stb. nézzük, tényleg

nem látunk egyebet, egy szomorúan nyomorult falunál. Aki tehát nem tudja az ezen helyekhez fűződő régi történetet vagy egyáltalán nincsen meg benne a hajlam a dicső mult emlékein való merengésre, az ne is menjen egyáltalán Görögországba, mert itt se tájképi szépségek, se üde zöld erdők, se érdekes nép-típusok nem fogják kárpótolni azokért a szenvedésekért, bosszankodásokért és költségekért, amiken az utasnak Görögországban át kell esnie.

Milyen is volt az a sokat emlegetett régi görög föld? A régi görög föld természeti szépségekben nagyon gazdag volt. Nem is szabad a mai görög föld szerint megítélni a régét. Zöld erdőségek borították a régi Görögország szép hegyeit. El sem képzelhető, hogy olyan fantáziájú és finom érzékű nép, amilyen a régi görög nép volt, ilyen földön kifejlődhetett volna, amilyen a mai görög föld. Mert egészen természetes dolog, hogy szép környezet, a természet szépségei stb. a rátermettségen kívül nagyban hozzájárulnak valamely nép fejlődéséhez. A mai görögökről ezen az alapon meg lehet jósolni, hogy bármily kedvező körülmények közé kerüljenek is, sohasem fogják még távolról sem megközelíteni nagy elődeiket. Ez természetes is. Kopár sziklák között, kietlen völgyekben, ahol alig található egy-egy zöldelő bokrot, nem fejlődhetik sem a nép fantáziája, sem szépzéke, mert maga a sivár környezet bénítólag, lehangelőlag hat a kedélyre, bús,

hoz. — A szülőkre nézve valóságos Istenáldás volna ez!

A vármegyei muzeum legtisztább stílusú épülete Szekszárdnak. Egyszerű, de szép, vagy talán épen azért szép. Kár, hogy itt is csak a jelennek építettek. A levéltár már is szűk s ha a muzeum tudós igazgatójának buzgalma nem lankad, 5 esztendő múlva nem lesz hely az érdekes műtárgyaknak.

Hátra van még a vármegyei ház. Hatalmas, stíluszerű épület. 1827-ben Csapó Dániel alispán építtette. A m. tudományos akadémia építője tervezte. De senki se higgye, hogy azért valami kényelmes hivatalhelyiségek vannak benne. A főszolgabírói hivatal, apró fülkés kalitka. A vármegyei tiszti ügyész és árvaszék szorongódik. Fent pedig két jegyző is dolgozik egy-egy szobában. A főjegyzőnek is csak egy szűk kis szobácskája van, s ennek nagy nyilvánossága, kivált mikor az alispánt helyettesíti nemcsak neki, hanem a bizalmasabb természetű ügyekben hozzá fordulónak is felette kényelmetlen. Ujabbán kiköltöztették már a vármegyei, volt pénztári és számvevőségi személyzetet is, de az így nyert pár szoba is ideiglenesen segíthet csak a bajon. Mert az irattárak, kivált az árvaszéknél tömve vannak. Fontos iratok a régi börtön helyiségekben penészednek. A privát lakások élvezetét pedig a vármegyei szabályrendelet biztosítja. Bizony ideje volna már azokat a most teljesen hasznavehetetlen börtön helyiségeket átalakítani. 20—25 ezer forint költség ez, de ha például valami hivatalt helyeznének el ott, bőven meghozná a kamatot.

Hát a leány- és polgári fiúiskola? E két helyiséget, ha összecsapják, talán megfelel az egyik intézet céljainak. De hogy egy különálló, modern, esetleg internatussal összekötött felsőbb leányiskolánk legyen, égető elkerülhetetlen szükség. Ezt nem csak egészségügyi, de morális tekintetek is parancsolják. Persze a két intézet igazgatója csak

kérhet, de az építés nem ő tőlük függ. Így már régen meg volna!

S ezzel végeztünk a „saját házas“ hivatalokkal és közintézetekkel. Lásuk most a „pária“ hivatalokat, a melyek bérházakban való kuczorgásra vannak kárhóztatva.

Beszéljünk a esendőrség, állam-építészeti hivatal, pénzügyőrség, vasuti mérnökség czélszerűtlen hivatalhelyiségeiről? Nem, maradjunk csak a „nevezetesebbeknél.“

Először is a posta. Hogy melléktezába jutott, hagyján! De igazán megsajnálja az ember azokat a kevésbé szerencsés tisztviselőket s más alkalmazottakat, akik idegőló munkájukat, ekkora helyen s ennyire „tömített“ levegőben kénytelenek végezni. A közönség ott tolong. tülekedik egymás hátán s ugyanebben az egy szobában kopácsol két vagy három levélhordó, hogy az érkező és menő leveleket lebélyegezze. A távirádóhoz is alig talál oda az ember. Posta indításkor pedig be se igen juthatsz a szűk kapun, mert a hatalmas postakocsi elállja utadat s örökösen attól kell rettegni, hogy a beléje fogott „kínsem“ ivadék, nem érdekel-e hátba hátulsó lábával, a melyen nincsen ugyan a felirat: „M. kir. postahivatal Szekszárdon“ de azért hatalmasabb billogot nyomhat reád vele. Szerencse, a postalovak rendszerint „kihült“ telivérek . . .

Hát a kir. adóhivatal, vagy már divatosabban állampénztár? Még egy államosítás s a tisztviselők a szabad ég alá jutnak! A megyétől átment tisztviselőknél már csak a kövezett folyosón jutott hely. Örüljenek, hogy gyékényt kaptak a lábuk alá, az ideiglenes esztendő alatt ki is ránthatták volna alóluk. De a többieknek sem sokkal különb helyük van odabenn.

No, de maga a m. kir. pénzügyigazgatóság legalább külsőleg díszes helyet kapott a Szekszárdi takarékpénztár jóvoltából. A számvevőség azonban már itt is a folyosókra szorult. De az itt

elhelyezett számvevői személyzetnek még kitűnő a helyzete azokéhoz képest, akiket a vármegyei házból való kiakolbólitás után sorsuk az Udvardy féle pálinkaházba vetett. — Itt van még csak kedélyes állapot

Hanem ne részletezzük, ne is beszéljünk e rosszul fűthető, légvonatos, egészségre káros szobákról. A tisztviselőnek úgy is csak arra való az élete, hogy a hivatal lassan elkoptassa. Később, vagy hamarabb, ez legfeljebb „egyéni“ szempont. Ha hamarabb, annál jobb, legalább mindég fiatal erő tapos a — malomban.

De álljunk csak meg e helynél a nagyközönség általános érdeke szempontjából.

Mióta a vármegyei pénztár és számvevőség államosítása megtörtént, az így számban megsaporodott állami számvevőség alkalmas hely hiányában előbb három, majd két helyre lett — decentralizálva s hogy ezzel a nagyközönség mekkora szekaturának volt és van kitéve, álljon itt e kis példa. Mindenki tudja, hogy fizetni, vagy pénzt felvenni az adóhivatalnál szokás. A legtöbb ember ott jelentkezik tehát legelőször is. Hja, de onnan számfejtés végett felküldik a számvevőséghez. Innen főnöki aláírásért a takarékpénztár házába, névaláírás hitelesítésért a község házához. A községtől vissza a vármegyei házhoz, innen az adóhivatalba, de akkorára a szegény napszámos ember egy fél napot elveszített, pedig ha még az árvaszéknél van dolga, vagy törleszi nyugtát akar, az állampénztár még egyszer visszautasítja a megyeházához. Ezután még czifrább lesz a dolog. Mikor a vidéki járattalan atyafi a vármegyei házában hült helyét találja az uraknak, még egy fél napot veszít, míg magyarázat után a számvevőség új tanyáját, a sok „pálinkaház“ között valahára eltráfolja.

S mekkora veszteség származott és származik ebből a szegény árvákra. Az államosítás óta 848,000 korona

szomorú lesz a nép, mint a milyenek a mai görögök egyházi és világi énekei egyaránt.

A régi görög ellenkező viszonyok között élt. Amerre nézett, mindenütt szépet, mosolygót látott maga körül. Feje fölött a közmondásos derült kék ég mosolygott szüntelen, a láthatárt ég felé meredő hegyek környékeztek, földve örökké zöld erdőkkel; a bájos völgyeket zöldelő olajfaligetek, szőlők, gránátalmák, citricmok, narancsok stb. tették vonzóvá és lebilincselővé. Minden oldalról tenger környékezték őket, annak zugó habjai, mérhetetlen kék vize a parti sziklakon megtörve és fehér fodros habokat alkotva páratlan látványt nyújtottak a minden szépíránt különben is fogékony keblű régi görögnek. Erdős hegyeikről szeliden morajló források patakokat alkotva hőmpölyögtek örökké zöld fáktól környezett medrekben. A lég kellemes volt, mint a tej és a méz és belélegzése kimondhatatlan élvezetet nyújtott. Borostyán és Juno istenasszony kedvenc cserjéje szegélyezte a hegyi patakok ágát és a források medrét; gyakran, midőn a vizek kiapadtak az illatos bokrok a völgyekben virág-patakokként rajzolódtak le s a vizek üdeségét árnyékuk üdeségével pótolták.

Nappalaik úgy, mint éjjeleik sok-sok gyönyört árasztottak rájuk. Mikor a fénylő nap az Ozeánba lehanyatlott, az éji szél szárnyain az ezerjófű és számtalan más virág bódító illata hozzájuk szállt és édes mámorba ringatta őket; a csillagok tündöklő

kiséretében nézték a ragyogó holdat és szívkük örömtől repesett. Egyiptomi gyolccsal letakart lydiai szőnyegekkel aludtak a jobb módúak s ha nem tudták megizlelni az atom ajándékait, imádkoztak az éj istenéhez, hogy bocsássza rájuk homálya kellemét. Bármily édes is Morpheus karjai közt szenderegni, azért sajnálkoztak azokon a prózai, közönséges halandókon, akiket valamely érzelem vagy gondolat sohasem ragadott ki Morpheus hatalma alól.

A hegyek szép erdőségei, a völgyek zöldelő berkei, a források hűsítő habjai, a morajló tenger kellemes hűvösséget árasztó hullámai mind-mind végtelen kellemessé tették a régi görög föld éghajlatát. Nem volt ott déli fekvése daczára sem átkasztó hőség, mert a sok erdő, a sok liget bőségesen öntötte a kedélyt és testet egyformán föl-üdítő frissességet, üdeséget.

Csoda-e ha ilyen környezetben élő nép fantáziáját annyira megragadták mindazok a tényezők, melyek együttesen annyi szépet varázsoltak szeméi elé. Csodálható-e, hogy vallásukban, költészetükben, művészetükben ott szerepelnek szüntelen az általuk megcsodált és rájuk oly nagy hatással lévő források, ezen forrásokban, vagy azok tövében tanyázó nymphák, tündérek, az ő magasröptű fantáziájuk kedves alkotása? Csodálható-e, hogy a szebbnél szebb völgyeket borító zöld ligetek az istenség titkos sejtelmét keltették föl és ápolták bennük? Csodálható-e, hogy ég-

felé meredő, zöld erdővel borított, magas hegyekhez, mint az Olympos, Parnassos, Helikon stb. az ő örökké élénken működni meg nem szűnő fantáziájuk annyi titokzatos és vallásos emléket fűzött? Egyáltalán csodálható-e, hogy az ilyen környezetben élő nép fantáziája olyan lökést kapott, mely idővel őket az emberileg elképzelhető minden szépnél alkotására vezette? Csodálható-e, hogy az örökké szép, a mindig bájos környezet hatása alatt testileg is igyekeztek a valódi szép elérésére? Csodálható-e, hogy ilyen környezet hatása alatt a testi nevelés fontosságát hozzájuk méltó észszerűséggel mindig szem előtt tartva, olyan nemzedékek fejlődtek, melyeknél a test szépsége a lélek szépségével lépést tartott? Milyen is lehetett volna más a régi görög, mint szép? Szobraik mintát bizonyára önmagukról vették; már pedig a férfi test arányos szépségét, a női test bájoságát szemlélhetjük-e jobban bárhol is, mint az ő, még töredékeikben is utánozhatatlan szobraikon?

Érthető, hogy műalkotásaik az embert a maga valóságában ábrázolták. Náluk az emberi test művészi szempontból jött első sorban tekintetbe. Így tehát, ha szép szobrot akartak ábrázolni, nem is tehettek volna másként, mint hogy az embert a maga valóságában ábrázolták ruha nélkül, mert nálunk, mint művészi érzékkel bíró népnél a szép emberi test a természet legremekebb alkotásai közé tartozott s mint ilyen méltó-

kölcsönt fizettek vissza a felek s leginkább a járkálással járó sok szekatúra miatt. Egy év alatt az árváknak adott kamat 5.4 százalékról 4.4 százalékra szállott alá. Tessék kiszámítani, hogy 3 és fél millió árva vagyon mellett mi az árvák vesztesége?

S mibe kerül még majd az államnak, vármegyének, vagy jobban mondva az árvák vagyonából előállott tartalék alapnak, ha az árvaszéki előadók, a tőlük elválaszthatatlan számvevőségek közvetlenül nem érintkezhetnek? Az ülnökök, ha valamit megtudni kívánnak, akár fogatot tartsanak, annyit kell információért bolyonganiok, vagy a sok *írásbeli tudakozódás* miatt el kell hanyagolni egyéb dolgaikat. Kell még két új állás. Megakad az egész gépezet.

Hát ezen a sajnálatos állapotban okvetlenül segíteni kell. Ha már kivihetetlen az, hogy az árvaszék szorosabb összeköttetésben legyen az általa nélkülözhetetlen számvevőséggel, a közönség kényelmére azon kell munkálni, hogy legalább az állampénztár, pénzügyigazgatóság és a mellé rendelt számvevőség egy fedél alá kerüljön.

Lapunk zártakor örömmel értesülünk, hogy erre meg van a kilátás.

A m. kir. pénzügyminiszter elvben hozzájárult, hogy a pénzügyi hivatalok együttes elhelyezésére ajánlatot tett Diczynty családdal az építkezésre nézve a további tárgyalások megkezdessenek.

Kell, hogy ezek a tárgyalások eredményre vezessenek!

Az oknélkül sokszor lekicsinyelt pénzügyi tisztviselői személyzet megérdemel annyit, hogy tisztességes hivatalhelyiségekben morzsolja le életét, a nagy közönség pedig megkövetelheti, hogy ha már fizetni kell, hasonló szekaturáknak kitéve ne legyen

A miniszter kétségtelen jó indulatáért pedig hálás lehet nemcsak a hivatali személyzet, hanem az egész

város közönsége is, mert egy új palotaszzerű épülettel gazdagodik városunk.

S a többi hivatalok, intézetek?

Biz azoknak meg kell várniok, míg az ő miniszterüknek jó indulata is cselekvésre érik...

Mi itt magunktól nem szoktunk a saját érdekünkben cselekedni — semmit!

A tisztviselők lakáspénze.

Szekszárd, 1905. febr. 4.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr.

Becses lapjának legutóbbi számában ismét egy életre való gondolatot vetett felszínre. Értem a tisztviselőtelepről szóló közleményét, mely széles körökben élénk visszhangra talált. Adta az Isten, hogy az ige testet öltene, de féltő, hogy az ugynevezett szalmatűz megint csak ellobban, és marad minden a régiben, mint ez már szokásos Szekszárdon.

A tisztviselők csakugyan szánalmas állapotban vannak itt, pedig mint a cikk említette, az intelligencia túlnyomó többségét a hivatalnokok alkotják, s valóban itt költik el fizetésüket. S ía az elég volna! Nem is említem a hallatlan piaci drágaságot, de azt már kénytelen vagyok felhozni, hogy a tömérdek jótékony célra való gyűjtés, a számtalan egyesület és egyéb társadalmi terhek, a melyek más városokban a polgárság vállaira szoktak neheznedi; itt csupán a tisztviselők nyomorítására vannak, a kikerül mindenki tudja, hogy háztartási kötelezettségeiknek is alig képesek megfelelni esekély jövedelmükből.

De hagyjuk ezt. A lakásokról akarok beszélni, s a lakbérékről. Hallatlan az a nyomorúság, a mi itt a lakásviszonyoknál tapasztalható. A tisztviselő teljesen ki van szolgáltatva a házi urak szeszélyének, önkényének. Ha a hivatalnok fizetését emelik, a házi ur emeli a lakbért, s ezt könnyen megteheti, mert tudja, hogy igen nehéz más lakást kapni. A tisztviselő fizet, a házi úr pedig nevet. És kérdelem, nem szörnyű dolog-e, hogy alacsony, nedves, három-négy szobás lakásért 5—6 száz korona bért kell fizetni Szekszárdon. Szekszárdon, a hol nyáron türethetetlen a por, máskor a sár; a hol jó vizet nem lehet inni, a hol tiszta vízben nem lehet fürödni, a hol szegénytelen a világítás, a hol a vasuti közlekedés kétségbeesítő, szóval a hol minden falusias, csak az árak drágábbak, mint bármely más nagy városban.

Midőn lesütötte hosszú szempilláit, melyeknek árnyéka lerajzolódott hófehér arczára, a komoly Melpomene megszórt személyesítette; de midőn fölemelte szeméit, a mosolygó Thaliát varázsolta elő. Fekete haja olyan volt, mint a jáczint virág s termete hasonlított a delosi pálmához; nem csoda, ha a muzsák tudós társaságában a legszebb dolgokkal táplálva esztét és szívét, mindennap több és több bájjal bírt; óvakodott a tulzástól, mely megrontja a jóérzést s kérte Minervát, a bölcsesség istennőjét, hogy adjon neki okosságot, amely természetünkben létrehozza a mérsékletet, amely nélkül minde hazugság. Fiatal nők ünnepi alkalommal liliumhoz hasonló ruhát öltöttek magukra, melyről azt tartották, hogy az illedelmes gráciák csatolják össze keblükön, akik a kellemet és bájat átszármasztják reájuk is. Meztelen lábukat lenge szalagokkal fonták körül s tüvel tűzték össze hajuknak illatos fürtjeit. Ime az antik görög nő ideálja, a régi pogány világ széplelkű szülőtte.

Szép vallásuk nagyban elősegítette fantáziájuk és műérzékük kifejlődését. Hymnusokat énekeltek Dianának, a vadászat istenasszonyának, aki palma alatt született a tengeren mozgó Delosz szigetén. A hattyuk, hogy enyhítsék anyjának fájdalmait, hétszer kerültek meg énekelve a bájos szigetet. Az ő énekük emlékére találta fel Apolló a hét hurot.

Szerették, mint a nymphek és gráciák

A lakásviszonyok a tisztviselőteleppel (ha ugyan lesz belőle valami) nem fognak teljesen megjavulni, mert a hivatalnokok legnagyobb része nem fog házat építtetni még akkor sem, ha a város olcsón engedi át a szükséges telkeket. Mondjuk, hogy 10—15 család épített, de vajjon mi lesz a többivel? Igaz, hogy a telep létesülésével 10—15 lakás megüresedik, de a kisebb javadalmazású hivatalnokok ezeket a lakásokat nem bérelhetik ki, mert lakáspénzükből nem futja, s a házi urak nem lesznek hajlandók engedni, s akkor is csak annyi bért fognak kérni, mint ezelőtt. Vagyis a lakáspénzre tovább is rá kell fizetni, a minthogy a legnagyobb rész most is többet fizet, mint a mennyit kap az államtól.

Itt volna már egyszer az ideje, hogy a tisztviselők összeálljanak, s bajaikat egy memorandumban összefoglalva előterjeszzenék az illetékes hatóságoknak, és kérjék, hogy lakáspénzüket fölemeltessék, mint ez más városokban már régen megtörtént. Itt volna már egyszer az ideje, hogy a hivatalnokok kérelmezzék Szekszárdnak ama városok közé való helyezését, a melyekben magasabb a fizetéssel járó lakbér. Nem hihető, hogy az illetékes hatóság eme jogos kérés elől elzárkozzék, mert itt tényleg megvan minden föltétel arra, hogy a kérelem jogossága ellen ne lehessen kifogást emelni. Nem kételkedem, hogy Szekszárd minden hivatalnokát egyetért velem e tekintetben.

Fizetésünket sanyarúan rendezték, s nincs rá valószínűség, hogy hamarosan megrendezik úgy, a hogyan eredetileg tervezve volt. Legalább annyit kapjunk, hogy ne kelljen 100—200 koronával többet fizetni olyan gyászos lakásokért, a melyenket más városokban féláron meg lehet kapni; itt pedig kénytelenek vagyunk elfogadni, mert örülünk, ha egyáltalán lakhatunk a saját pénzünkért.

Maradtam hazafias üdvözléssel

Sz. G.

A „Kubinszki“ és „Peesovics“-világ Tolnavármegyében.

Irta: Bodnár István

(Folytatás.)

Perczel Móricz felfüggesztése és per alá vonása természetesen még jobban felizgatta a vármegye közönségét. Különb az új követeket: Döry Gábort és Perczel Istvánt a diétán is szemrehányással fogadták. „Hol van Csapó és Bezerédj?“ kiáltották feléjük. Az országgyűlési ifjuság pedig macskazenével tisztelte meg őket. A fuma azonban

* Kálmán Dezső ev. ref. lelkész közlése.

nak találtott, hogy a művészeknek első sorban szolgáltatson tárgyat. Nem is a mi erkölcsi fölfogásunk szerint kell megítélni az ő műalkotásaikat. Nem szabad felednünk, hogy több mint kétezer év választ el tőlük bennünket, ami elég arra, hogy egészen más világnézet és erkölcsi fölfogás fejlődjék ki.

Ők különben is a természet ölen élő nép voltak. Mindenben a természetesség vezérelte őket és amint se irodalmukban, se államéletükben nem volt semmi természetellenes, úgy művészetükben is minden téren a természetest tartották szem előtt, ennek hódoltak és ennek köszönhetőek páratlan műalkotásaik.

A rátermettségen kívül a bájós környezet hatása alatt, az élet mindennapi gondjai között is, eszüknek és szívüknek találtak ideális, magasröptű táplálékot. Az ő fantáziájuk szüleményei a muzsák, a művészeteknek kilencez, bájós női képviselői. Szerintük ők oktatták az embereket mindenre; ők voltak életük egyetlen vigaszra: ők adtak sóhajokat fájdalomnak és hangokat örömeiknek; az ember csak egy tehetséget kapott az égtől, az isteni költészetet és a megbecsülhetetlen ajándékot ők adták az embereknek.

Egész neveltetésük a muzsák és istenek kultuszából indult ki. Nem is csoda, ha annyi szépet látva, hallva és tanulva, a művelt görög nő arcán, hangján és szívében volt valami a muzsákból, akik egész lényét a báj fényével ragyogták be.

a folyók partjait, a ligetek árnyát, a zöldelő, üde és sötét erdőket. A lánykák borostyánkoszorúkat, a vadászok ijjaikat Dianna oltárára akasztották és fehér szarvast áldoztak a csend királynőjének. A természet ölen s az erdőben járván, sokat emlegették az öreg Pánt, az erdők istenét, aki mikor a vén Silenusszal, a szatyrok atyjával tánczolt, semmi sem fékezhetette vakmerőségét. Vallásos borzalommal lévén eltelve, minden mozdulat, minden zaj csodának, valamelyik isten közellétének tünt föl előttük, főleg félték az erdők mélyében Faunustól, ettől az erdei istentől, akinek abban telt kedve, hogy az emberek az erdő mélyében ijesztgette.

Szerintük a dal hatni szokott a halandókra és az istenekre egyaránt; még a fehérbe öltözött és a világ aranytengerén ülő párkák, az ember életfonalának fonói, gombolyítói és elvágói is szívesen hallgatták a sferáknak, az éneklő csillagoknak karénekeit: így beszélt ez Pythagorász, akiről pedig azt tartották, hogy érintkezésben van az olympusi istenekkel. A bölcsességükről híres görög törvényhozók oly szépnek tartották a zenét, hogy Törvénynek nevezték.

A szép ének hangjai mellett, hogy ne jutott volna eszükbe minduntalan a muzsák és szirének énekversenye, melyet az Alpheosz folyó partján tartottak, amikor a szirének dalban legyőzve a muzsáktól, kénytelenek voltak letenni szárnyaikat.

Vallási énekeik oly tárgyuak voltak,

azt meséli, hogy ezt a furesa fogadtatást annyira szívére vette az egyik követ: Perczel István, hogy nemsokára a liberálisokhoz csatlakozott. A bonyhádi ágból ő az, a ki a harminczas években felvett *Bonyhády* név helyett a *Perczel* nevet visszavette. 1848-ban a csataterén is küzdött a hazáért s később, mint Tolnamegye főispánja is, barátja, *Tisza Kálmán* tudtával hű maradt függetlenségi elveihez.

Vagy eltávoztával aztán megint a liberális párt kerekedett felül. Az augusztus 5—6-iki gyűlésen pontokba szedték sérelmeiket s az alkotmányon ejtett sérelem orvoslásáért felirtak úgy a királyhoz, mint a helytartó-tanácsához. *Perczel* felfüggesztését és *Tibay* Mihályval való helyettesítését nem vették tudomásul. *Perczel* Mór tüzes beszédben védte magát s egyuttal keményen vádolta a főispánt, hogy a mikor őt felfüggeszti, *Szép Lászlót* kinevezi esküdtnak, pedig az, egyike a legdühösebbeknek s tagja ama pártnak, a melynek főnöke maga a főispán. *Forster* Benedek tisztí ügyész a főispán megsértése miatt elégtételt kért, de *Perczel* több kompromittáló esetet sorolt fel. Iszonyú látma keletkezett, míg végre *Bezerédj* István „oly nemes mérséklettel s gyengéd illedelemmel szolt, hogy senkisé ellenezte többé, hogy a megye főispánjának, ki a megyére annyi bajt hozott, a követválasztásnál nem volt pártokon kívül, sőt pártok felett, a mint azt kormányzó állása megkívánta, — irassék meg férfias egyenességgel, nyiltan, tartózkodás nélkül, hogy bár egyeseket személyes háladatosság, vagy felekezeti vonzódás kötne is hozzá, iránta a közönség bizodalma meggyengült.”

A pecsovics párt természetesen megmozgatott minden követ, hogy e határozatokat megdöntse. A szeptember 2-iki, 3-iki és 4-iki gyűlésen pár száz aláírással ellátott ellenmondást olvastatott fel, de mikor egy *Kaszás József* nevű embernek nevét már másodszer is felolvasták, ez tiltakozott, mert a beadványt nem kétszer, hanem még egyszer sem írta alá. Így a vádiratot csufosan vissza kellett vonni.

Már ekkor annyira országos ügygyé fejlődtek a tolnai események, hogy *Deák* Ferenc kezdeményezésére *Zala* megye átiratban tudakozódik a történetekről „hírből értvén, hogy a követválasztás királyi biztos és fegyveres erő jelenlétében, tehát az alkotmány sérelmével történt.”

Egyelőre csak értesítették Zalamegyét, „mint az alkotmány éber őre;“ hogy a sérelmek ellen ő Felsőházhoz és a helytartó-tanácsához panaszos felterjesztést tettek.

Ugyanekkor *Perczel* István „aggályt keltő követi jelentésének“ mérlegelésére bi-

zottságot küldtek ki. A követeknek ugyanis azt adták utasításul, hogy a per alatt álló *Ráday* Gedeon pestmegyei követnek az országgyűléshez szabad járulást biztosítsanak; ők azonban az akkor már a kormány felé hajló *Felsőbük* *Nagy* Pál indítványára szavaztak, hogy t. i. ne írjanak fel a királyhoz, csak a nádor közbenjárását kérik ki.

A bizottság jelentése alapján aztán az október 7—8-iki közgyűlés csakugyan sajnos érzéssel, kedvetlen meggyőződéssel kimondta, hogy a követek utasításuktól eltértek, miért is elhatározták, hogy „ezen kedvetlen, de kénytelen kinyilatkoztatás után nincsen egyéb hátra, mint hogy a követ urak a követi pályától, melyen ily előzmények után továbbá nem járhatnak, de azon maradni ők maguk sem kívánhatnak, ezennel felmentessenek.”

Október 13-ikára nyomban ki is tüzték a követválasztás napját, de előbb szigorúan körvonalozták a választók jogait. A fogságban levők szabadon bocsátása érdekében, valamint *Perczel* Mór felfüggesztése ellen újból felirtak a királyhoz s kérték, hogy a főispánnal szemben is úgy intézkedjék, a mint ezt a „legfelsőbb szolgálat, a vármegye közérdeke és maga a főispáni hivatal méltósága megkívánja.”

1839. október 19-ikén aztán *Magyar* *Kossa* Sámuel alispán elnöklésével 700 nemes jelenlétében „egyhangú felkiáltásban nyilatkozó közakarattal, semmi által meg nem háborított közértelemmel“ *Bezerédj* Istvánt és *Perczel* Miklóst követte választották.

Így a kubinszki-párt győzelme teljes és zavartalan volt — egy hónapig!

De ekkorára megint összeszedték magukat a pecsovicsok. November 18-ikán, a *Magyar* *Kossa* Sámuel által vezetett közgyűlésen *Perczel* István hosszabb beszédben mentette saját s követársá eljárását. „Mivel — ugymond — magát vétkesnek nem érzi, kegyelemért esedezni nem fog.”

Ekkor a kubinszkiak közül szólasra jelentkezett *Gindly* Rudolfnak valahogy az szaladt ki a száján, hogy a visszahívott követek kezdetben is csak erőltetve jutottak a követi pályára. S erre lett csak hadd-el hadd!

A pecsovicsok felugráltak, óriás zaj, kiabálás támadt, actiót követeltek, a tisztviselőket, jegyzőket kizsoritották helyeikről s a rend többé helyre nem állt. *Magyar* *Kossát* megrohanták s ráerőszakolták, hogy választmányt nevezzen ki, a mely előtt szavazattal döntsék el, hogy az október 14-én megválasztott új követek visszahívassanak-e, vagy sem? A szavazást a mellékeremben meg is kezdték azonnal, a míg a kubinszki párt bent azt vitatta, hogy az elnöknek választmányt csak ajánlani van joga és nem kiküldeni. Példátlan az is, hogy ilyen fontos

ügyben ilyen váratlanul döntsének. A míg így beszéltek, ezalatt a pecsovics párt szépen leszavazott. A szavazás eredményét a pokoli zajban kihirdetni már nem lehetett, az alispán csak egy szelet papírosra írta fel, hogy 128 vétummal az új követek (*Bezerédj* és *Perczel*) nemcsak visszahívtak, de helyettük a régiak felküldtek.

Másnap aztán folytatni akarták a gyűlést, de az elnöklő alispán, *Magyar* *Kossa* Sámuel azt üzentte be, hogy a tegnapi hosszas ülésben megbetegedett; különben oly híreket is hallott, hogy egyesek élete ellen törnek, tegyenek tehát, a mit akarnak!

A közgyűlés erre a „fontos állapotok elintézése a gyűlés folytatását szükségessé tevén.“ *Döry* Sándort, a legidősebb főszolgabíró tette az elnöki székbe.

Keretették aztán *Sztankovánszky* Imre főjegyzőt s *Augusz* Antal tb. főjegyzőt is, de azok is azt üzenték, hogy a tegnapi méltatlankodások és egészségi okok miatt meg nem jelenhetnek. *Hegyesy* János második aljegyző pedig kereken kijelenté, hogy ő gyengének érzi magát a jegyzőkönyv vezetésére. *Jeszenszky* Károly kir. kamarás vezetésével tehát egész bizottságot küldtek ki a „gyenge pennájú“ jegyző támogatására.

Legelőször is törlik a jegyzőkönyvből azt a pontot, mely a tegnapi erőszakoskodásról szolt. A jegyzők önként hagyták el helyeiket.

Bezerédj és *Perczel* Miklós visszahívását újból kihirdették, *Döry* Gábort és *Perczel* Istvánt, a július 8-iki megbízás alapján követekül ismét felküldik. *Tibayt* beültették *Perczel* Mór helyett főszolgabírónak, *Szép* Lászlót meg esküdtnak. A főispánnak természetesen bizalmat szavaztak. *Kornis* László esküdött, kiről így szolt a nóta:

„Svastics, Korniss, Festetics,
Három piszkos pecsovics.*”

egyenesen azt indítványozta, hogy a királyi biztos ellen tett panaszt visszavonják. Ő Felsőházhoz atyai gondoskodásáért külön is köszönetet mondottak, hogy „a helytelenül bepanaszolt királyi biztos eljárása által a megbomlott rendet és felzavart közbátorságot ismét helyre állítani kegyeskedett.“ Végül utasította a gyűlés az alispánt, illetve az ügyek vezetésére *Jeszenszky* Miklós elnöklésével kiküldött választmányt, hogy 1840. márczius 2-ikéig a főispán tudta és rendelése nélkül gyűlést semmi szín alatt ne tartsanak. A követeknek pedig az újabb megbízó levél „a nemes megye hiteles pecsétje alatt kiadatni rendeltetett.”

Csakhogy hol a hiteles pecsét?

* Ujfalussy Imre ügyvéd közlése.

hogy egyuttal dálnak is beillettek. Mily szépen énekelhettek Jupiterről, ki atyjának Saturnusnak dühétől megmenekült, Minerváról, ki Jupiter fejből ugrott ki, Hébéról, Junó örökifjú leányáról, a habokból született Vénuszról és leányairól, a kedves gráciákról; Phaëtonról és testvéreiről, a Heliádokról, akik mikor a Jupiter által villámmal agyonsújtott testvérüket siratták, jegenyéké és rezgőnyárfákka alakultak és kiömlött könnyeikből lett a borostyánkő; Auroráról, aki mikor kedvesét, Tithomuszt siratta, könnyei harmattá változtak; Ariadnéról, a hűtlenül elhagyott menyasszonyról, akinék koszoruját az istenek az égboltozatra tüzték.

Amerre csak mentek, mindenütt gyönyörű partok, ragyogó világosság, s kellemes és illatoslag vetekedtek a szebnél szebb nevekkel és emlékekkel.

Mit érezhettek azon erdő láttára, melynek tölgyeit Orpheus maga után vont a lantjának hangjaival? Mit az Olympos hegy láttára, melynek csucsán képzeletük szerint az istenek laktak, alatta pedig a bájos Tempe völgye terült el, melyet a tájképi szépségek iránt fogékony görögök elragadtatással szemléltek?

Mutogatták a hullámokat, melyeknek Demosthenés szónokolt a parton, míg a tengerpartot, ahol a bájos Xenokrates bölcsész kivételével mindenki

elbájtolt, a tengerben fürdött és mindenki Venusnak gondolta.

Az Ilias és Odyssea imakönyvük s egyszersmind dalaik kiapathatatlan forrása is volt. Ezekből énekeltek lanton Andromachének, Hektor nejének gyöngédségét, aki férjétől megható bucsut vett, mikor a trójai háboruba indult; ő az ó kor egyik legnemesebb nőalakja, a hitvesi szeretet példányképe; énekeltek Penelopének, Ulysses nejének okosságát; Nausikánnak, a pheakok királya leányának és Ulyssesnek találkozását, akinek életét Nausikáa megmentette, utóbb beleszeret és marasztalja, de Ulisses tovább megy és így bucsuzik tőle Nausikáa: Éljen boldogul idegen! s hazádba érve emlékezzél meg rólam is, rólam, kinek életedet köszönheted; énekeltek a neje által föllázdozott Agamemnon, akit neje a trójai háborúból visszatérve meggyilkolt; a saját palotájában kolduló Ulysses stb.

Az istenek, a művészetek és a szépség e hazája ma romban hever. Mindenkit meg kell hatnia a látványnak és egyéni bánatában enyhülést találhat itt mindenki, ha megdondolja, hogy saját fájdalmaink mily csekélyek a csapásokhoz képest, melyek egész nemzeteket sujtanak és halhatatlan alkotásokat temetik rideg sirba.

Ha a környezet: a szép természet, a vidék bájai, az éghajlat kellemessége kedvezően hatnak valamely nép fejlődésére, ugy ennek ellenkezője bizonyára hátráltató hatás-

sal van. Zord éghajlatu, kietlen vidéken, sívár, kopár területeken még oly nagy rátermetség mellett is, lehetetlen a kulturának olyatén fejlődése, mint kedvező viszonyok között. Aki gyermekségétől élete végszakáig nem lát egyebet pusztulásnál, kietlen kopárságnál; nem érez nyáron át egyebet tikkasztó forróságnál, melyet nem enyhít semmi zöld és onnét kiáramló hűvösség: annak se kedélye, se fantáziája nem lehet más, mint aminővé a mostoha környezet lenni kényszeríti.

Már 1852-ben így írtak Görögországról: Képzelden magának hegyeket, melyeken nincs élőfa, lapályokat, melyeken nincs gyepek, folyókat, melyekben nincs víz, könyörület nélkül sütő napot, irgalmatlan portengert. derült eget, mely százszor unalmasabb, mint az eső, országot, hol a fözelék főve nő, melyben a tyuk kemény tojást tojik, hol a kertben nem találunk zöld levelet, hol még a zöld színt is szívárvány csikozza, hol fáradt szemünk egy zöld salátalevelen sem pihenhet meg, — ilyen Görögország!

Ez a leírás minden nagyítás nélkül ráillik a mai Görögországra. Az erdőket pusztító velencei uralom, mely csak máról holnapra gondolt, utána a mindent romba döntő török uralom kéréhetetlenül elpusztította mind azt a sok szépet, mit a régi görög föld fölmutatott.

Az egykori erdőfölte hegyek kopár sziklatömeggé, a hajdan bájos völgyek kietlen mélyedésekké, az egykor vigan csörge-

Jeszenszky Miklós kamarás elnöklésével bizottság küldetett ki, hogy az alispántól megszerezze. De hol járt akkor már *Magyari Kossa Sámuel*, az alispán? Valahol ott volt a birtokán s a pecsétet úgy elvitte magával, hogy valami négy hónapig vele aludt és ki nem adta a zsebéből.

Állásába került ez ugyan később a nyakas alispánnak, de a két peesovics követ köznevetség tárgya lett az országban. Hasztalan küldték fel pecsét nélkül a visszahívó levelet, *Bezerédj* és *Perczel* Miklós felbonthatlanul küldték vissza. A personális sem fogadta el a *Döry* Sándor által felküldött revokációt, „mert a hiteles expedíciót nem látja“.

(Folyt. köv.)

V Á R M E G Y E.

— A vármegyei közigazgatási bizottság február havi ülését 8-án d. e. 9 órakor tartja.

H I R E K.

— **Tisztelettel kérjük olvasóink közül mindazokat, akik az előfizetési pénzt bármely okból eddigelé még be nem küldték, de előfizetni óhajtanak, hogy ezt a szándékukat lapunk megtartásával jelezni sziveskedjenek; azokat pedig, kiknek támogatására nem számíthatunk, felkérjük lapunk szíves visszaküldésére. Megkímélnek bennünket a további tetemes kiadástól s önmagukat is megmentik attól a kényelmetlenségtől, hogy lapunk megküldésével továbbra is ter- hükre legyünk.**

— **A Bezerédj-szobor bizottság közönete.** A Bezerédj szoborbizottság múlt hó 31-én tartott ülésén *Simontsits* Elemér ügyvezető igazgató indítványára egyhangú lelkesedéssel jegyzőkönyvi köszönetet szavazott jobaházi *Döry* Etelka úrhölgynek, ki a szobor-ügy iránt való nemes lelkesedéséből kifolyólag Esterházy hercegnél a talpazathoz szükséges kő anyag ingyenes átengedése iránt eredményesen közben járt. *Döry* Etelka eme meg-

becsülhetlen közbelépésének köszönhető, hogy a szoboralap mintegy 4—5000 koronára értékelhető ajándékhoz jutott. E nagylelkű adományt is készpénznek számítva a szoboralap már nemsokára eléri a 30 ezer koronát.

— **A szekszárdi kaszinó igazgatója.** *Simontsits* Elemér a szekszárdi kaszinó igazgatója minden áron le akar mondani ügyvezető igazgatói állásáról. Ugy értesültünk azonban, hogy úgy a kaszinó vezető elemei, mint a többi tagok is hallani sem akarnak visszavonulásáról, mert ez a kaszinó mostani nehéz körülményei között a kaszinó további fejlődésére végzetes lehetne.

— **A pénzügyi hivatalok bérháza.** A m. kir. pénzügyminiszter leirt a szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatósághoz, hogy itt járt kiküldötte (Köcsön Lajos miniszteri osztálytanácsos) előterjesztése folytán elvben hozzájárul ahhoz, hogy a legelőnyösebb ajánlatot tett Diezenty családdal szerződés kötéssék az összes pénzügyi hivataloknak s a pénzügy-örtségnek az általuk építendő bérházban leendő elhelyezése iránt. A miniszter kiköti, hogy a bérszerződés 25 évig felmondhatlan legyen. Évi bérül 9500 koronát ajánl fel. A fogalmazók lehetőleg külön szobákban helyezendők el, míg a tágasabb helyiségek az együtt működésre hivatott számvevőség és adóhivatalnak tartandók fel. Az irattár részére is megfelelő helyiség álljon rendelkezésre, megfelelő legyenek az összes mellékhelyiségek is s a pénzügyi hivatalok a lakásban levő üzletektől elkülönítessék s lehetőleg külön bejáratuk legyen. A miniszter a végleges döntésig a többi ajánlatot tevőnek benyújtott tervvázlatát is visszatartotta. A tárgyalás a fenti leirat értelmében már kezdetét is vette a Diezenty családdal.

— **A Bezerédj-szobor története.** A Bezerédj szobor-bizottság január hó 31-én tartott ülésén a bizottság elnökének, *Simontsits* Elemérnek indítványára *Bodnár* Istvánt, lapunk szerkesztőjét kérte fel a szobor történetének megírására, illetve a Bezerédj emlékkönyv szerkesztésére. *Bodnár* István röviden megköszönte a megbízalmat és megígérte, hogy teljes erejével arra fog törekedni, hogy méltón adja vissza ama lelkes és nemes küzdelmet, amelyet a szobor létesítése érdekében egyesek és az egész bizottság kifejtett. A bizottság eme gondoskodásából is láthatjuk, hogy közel a pillanat, ami-

kor az „örökigazság“ bajnokának szobra állni fog, hirdetve ércalakjával a késő unokának is Bezerédj nemzetbaldogító, fenséges eszméit.

— **Ártézi kut.** Az ártézi kut kérdése egyszer talán mégis csak megvalósul. Igaz, hogy a legközelebből érdekelt Szekszárd város eddigelé még nem sokat tett az érde- kében. Most úgy értesültünk, hogy a Szekszárdi takarékpénztár és a Tolnamegyei takaré- és hitelbank évi nyereségéből, 10 évig 200—200 koronát szánt és ajánlott fel erre a célra. Hiszük, hogy egyszer már Szekszárd város is megmozdul s nem várja meg, míg ez az elvitázhatatlanul fontos köz- egészségügyi kérdés magától, vagy talán 50 év múlva e fajta adakozásból oldódik meg.

— **Ajándék.** *Biró* Béla gyönki járás- bíró, czimzetes kir. ítélőtáblai bíró, a távozása sok gondjai között sem feledkezett meg a Szekszárdi Kaszinóról, mert *The Illustrated London News* angol folyóirat 18 kötetét a kaszinó könyvtárának ajándékozta.

— **Az aszfaltozás folytatása.** Ne méltóztassék ezt pozitív hírek venni. Szó sincsen róla, hogy az aszfaltozás megkezdett munkáját tovább folytassák. Csak így volna rendén, így kívánna az osztó igazság: Mikor ugyanis a most meglevő aszfaltot annak ide- jén lerakták, szabályrendeletileg kimondták, hogy az aszfaltozás kérdését fokozatosan oldják meg. Így belenyugodott minden házi gazda, mert biztos volt benne, hogy a többi háztulajdonosra is sor kerül s a járda kér- dése, ha nem is mint kellett volna, legalább részben közadózás útján — de így a teher arányos elosztásával még is csak megoldást nyer. De nem tudjuk mi okból a további aszfaltozás azóta szünetel, pedig nem igaz- ság, hogy az összes háztulajdonosoknak talán 40—50 ed része, ingyen járdát esináltasson a lakosság többi részének. Kérjük a városi képviselőtestület igen tisztelt tagjait, hogy a szekszárdi megoldatlan kérdések magazinjá- ból vétessek elő ezt a vajdudó ügyet is s tereljék igazságos megoldás elé. Nem kell mindent a reménybeli rendezett tanácsra bizoni. Marad annak ugyanis elég megoldani valója.

— **A szekszárdi választás epilógusa.** Lapunk zártakor veszszük *Szabó* Károly alsónyéki ev. ref. lelkész urnak, a független- ségi párt egyik volt képviselőjelöltjének nyílt levelét, amelyben férfias nyíltsággal elmondja *felléptetésének* és nem fellépésének részletes történetét. Kiderül ebből, hogy a köréje csoportosult elvtársak mintegy erkölcsi pressziót gyakoroltak reá, hogy előbbi nyilatkozata ellenére a jelöltséget elfogadja. Azt, hogy megválasztatása érdekében semmiféle előzete- lépést nem tett, nem kell neki bizonyítania mert tudja mindenki; úgy mi, valamint lap-

dező patakok mocsáros lerakódásokat képező betegség — fészkekké alakultak. A déli éghajlat hevéit nem mérséklék többé az erdők és berkek üdítő hűvös fuvalmi, nincsenek már meg a bűvös mult játszi zephyrjei, helyettük durva szelek sivitva, üvöltve söpri- végig az egykor szép völgyeket és vizik magukkal a kietlen sziklák kövéből alakult durva, fullasztó port és betöltönek vele mindent, szürkévé teszik a még látható ke- vés zöldet is. Az erdők hiánya miatt nin- csenek már rendszeres esőzések; csapadék ritkán képződik s ezért nyáron át kiszült, sárga, kopár, kietlen minden, amerre nézünk.

A partvidék tényleg, mindenütt nagyon kopár és kietlen; de vannak a belföldön még itt-ott szép tájéka, festői hegyei, ter- mékeny lapályai, vannak zöldelő, árnyas helyei, mormoló forrásai és zugó patakai is, csak hogy keresve, nagyon is keresve lehet ilyenekre akadni.

Itt valóban csak romok közt mereng az ember. Annaira romban van minden, hogy csak a fantázia segítségével lehet a régi nagyság romjai közt boldogulunk. Akinek fantáziája gyöngé, vagy nem ismeri már előlegesen képen vagy írásban mindazokat a nevezetes helyeket, melyeken megfordul, nem fog semmi különöst találni az egészben. Tényleg annyira romban van minden, hogy úgy szólván a romoktól nem látni a romokat.

Ezért a mai Görögország nem is az a hely, mely alkalmas volna egy élvezni vágyó

ember igényeinek a kielégítésére. A romokon való merengésen kívül semmi sincs itt. Bár- mit mondjon akárki, ez meg nem czáföl- ható tény!

Ma se tájképi szépségek, se érdekes népelet, se kényelem nem csalogathatja az utast ide. Aki ide készül, legyen tisztában vele, hogy romokon, a szó szoros értelmé- ben vett romokon kívül semmi mást nem talál. Az európai izléssel berendezett szálló- dásokban található kényelem, jó étkezés, jó görög borok az egyetlen, ami elfogadhatónak mondható a mai Görögországban.

Mindig különösnek találtam és meg- mosolyogtam azokat az angol és amerikai hölgyeket (köztük öregeket is), akik angol- hoz méltó kitartással még az öszvér hátától sem riadva vissza, megmásszák a kopár he- gyeket egy-egy antik templom romért. Meg- mosolyogtam, mert nem merem hinni, hogy más, mint különczködés vezetné őket mind ezekben. Nem igen hiszem, hogy ismert reális felfogásuk mellett valami nagy élvezet találtak volna a letűnt szép világ szomorú siralmán.

Ne is élvezetvágyból menjen Görög- országba senki. Elvezetést és kényelmet má- sutt többet és olcsóbban talál. Itt csak az élvez, aki ideális lélekkel vissza tud szállni világába és a romok közt pár órára meg tud szünni a mai világ fia lenni és bele

tudja magát élni a letűnt fényes mult izlé- sébe érzelem- és gondolatvilágába.

Ide fantázia kell, sólyomszárnyu fan- tázia és meleg kedély, mely meg tudja érteni mindazt a sok szépet, nagyot és ma- gasztost, mit e néma romok mondanak. Itt beszélni kell tudni nem a mai Görögökkel, hanem ezek nagy elődeivel; lelkileg kell itt összekötni lenni velök és meg kell ta- gadni egy kis időre modern voltunkat, hogy a múzsák, a gráciák, a nimfák örömmel öleljenek kebleikre és édes szavakkal sugják füleinkbe az örök szépnak, a magasztosnak, a halhatatlanságnak titkait. Aki nem ilyen lélekkel, nem ilyen fantáziával, nem ilyen kedéllyel jön ide, az nem lát semmit mind- ebből, ami itt a multban volt s ami még mindig megvan.

Ezért nem is ajánlható mindenkinek Görögországba menni. Mert csak azért jönni ide, hogy elmondhassuk, hogy megfordultunk Görögországban, — nem érdemes. Aki egy- általán a szó közönséges értelmében vett élvezetet keres, az maradjon otthon, vagy bárhol, mert mineenütt jobban föltalálja ezt.

Aki azonban a múzsák és gráciák csókjait élvezni akarja és tudja, az fáradjon Görögországba. Tekintsen el a mai görögök- től, hisz' nem is őket, hanem a múzsákat élvezni menjen oda mindenki. Aki ilyen szándékkal, ilyen lelkelettel megy oda, az beszélni tud a néma szobrokkal, mert a múzsák tolmácsul szegődnek hozzá; az ilyen

társaink is már régebben konstatálták. Hogy azonban Szekszárdon az uri osztály körében bármilyen *izgatás* is történt volna, megvalljuk, semminemű tudomásunk nincs róla. Ha megtekinti a szavazási jegyzőkönyvet, hisszük, meg fogja látni, hogy a szekszárdi intelligenciának tekintélyesebb része csakugyan tartózkodott a szavazástól, akik szavaztak, a másik jelölt iránt való személyes szimpátiából tették s akik elmaradtak, azok meg éppen nem lehettek *felizgatva*, mert Szabó Károly ur is elismeri, hogy ezek egyenesen az ő malmára hajtották a vizet, bár azt meg mi tudjuk, hogy Boda Vilmos ellen sem kívántak törni, hanem részint a függetlenségi párt belügyének tekintették az egész küzdelmet, részint pedig a választás vége felé már biztosan látták, hogy nincsen reájuk szüksége — *Bodának*. A mi pedig a „felekezeti izgatás“ vádját illeti, erre nézve értesülésünk szerint úgy nyilatkoznak Szabó Károly urnak más valláson levő kollegái, hogy nem ref. pap voltát rótták fel neki, de azt, hogy Szekszárdon és környékén, mint ismeretlen, programbeszéd tartásával még csak be sem mutatkozott s még is mintegy megvárni látszott, hogy a mandátumot csakugyan a helyébe vigyék. Hát bizony pedig ezért miniszterek s még nagyobb urak is — fáradni szoktak. Tehát ha a választás nagyobb sikerrel nem járt, mi is azt mondjuk, biz ez csak arra vezethető vissza, hogy ő maga „összedugott kézzel nézte a dolgok folyását s nem tette meg azt, a mit az idő rövidsége dacára is meg tenni kötelessége lett volna.“ Részünkről különben sem akkor, sem most nem tartottuk égbe kiáltó bűnnek Szabó Károly ur fellépését. Plane, hogy ez becsületet érintő dolog lett volna? Szó sincs róla! Nyilatkozatából teljesen kiviláglik jóhiszeműsége. Mi is azt kívánjuk tehát, hogy a félreértések mihamarabb elsimuljanak s „legyen béke köztünk“.

— **Tolnamegye adózása.** Fink Kálmán szekszárdi kir. pénzügyigazgató érdekes adatokat jelentett a vármegye közigazgatási bizottságának múlt hó 23-án tartott ülésén Tolnavármegye adózásáról. A múlt év december havában 523.297 K 03 fillér folyt be egyenes és közvetett adókban, mely az előző év hason időszakával egybevetve 15.628 K 26 fillérrel kedvezőbb eredményt mutat; az egész 1904. évben pedig egyenes és közvetett adókban 6.452.028 K 03 fillér folyt be, ami az 1903. egész évi adózással szemben 1.077.684 K 21 fillérrel kedvezőbb: — A múlt évi kedvező gazdasági viszonyok itt is meglátszanak.

— **Halálozások.** Köztiszteltben álló ur-asszony hunyt el múlt hó 31-én Bonyhádon: *Lengyel Zsigmondné* szül. *Wache Anna*. A

megérti Pheidiaszt, az ilyen hallani véli Periklest és Demesthenest Athén utcáin. Aki le tudja vetközni modern voltát, az az atheni Dionysos-színház kőpadjaira ülve végig tudja élvezni Aischylos, Sophokles és Euripydés halhatatlan alkotásait. Az ilyen Delphoiban megérti a Pythia rejtélyes jóslatát. Az ilyen Eleusis romjai közt is a szent berkekben képzeletét és beavatottnak érzi magát azokba a szent vallási titkokba, melybe beavatni a legnagyobb földi boldogságnak tartották. Az ilyen megérti az olympiai versenyek győztesek magasztos örömét. Az ilyen megérti a Stadion nézőközönségének érdeklődését és a versenyzők nemes ambícióját. Az ilyen a Kastaliai forrás vizétől ép úgy ihletet kap, mint a régi görög. Az ilyen beleéli magát a multba és megérti, hogy mai egész tudásunk, egész művészetünk, finomult izlésünk tulajdonképpen innét, e most kopár föld egykori virányairól származik. Az ilyen szentnek, az ilyen dicsőnek fogja találni e kopár földet, mert a mult megszen telte annak minden göröngyét. Az ilyen viruló virágot a kopár sziklán is; az ilyen a romok közt is fényes palotákat lát; az ilyen hallja a Helikon múzsáinak bűbajos énekét; az ilyen lát, az ilyen tud, az ilyen érez, az ilyen élvez, más azonban csak költ, fárad és bosszankodik,

megboldogultban *Molnár Istvánné* szerető édes anyját, *Molnár István* a szekszárdi Takarékpénztár főkönyvelője pedig anyósát siratja. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki: Mélyen megsomorodott szívvel jelentjük, hogy a leggyöngédebb feleség, legjobb anya, anyós, nagymama, testvér és rokon *Lengyel Zsigmondné* szül. *Wache Anna* e hónap 31-én, reggel 5 órakor, hosszas szenvedés és a halotti szentség felvétele után örökre elszenderült. Drága hamvait február hó 1-én, délután 4 órakor fogjuk a róm. kath. sírkertben az anyaföldnek visszaadni. Az engesztelő szentmise-áldozat a temetést megelőzőleg, 8 órakor fog az egek Urának bemutatni. Bonyhád, 1905. január 31-én. Nyugodjék békével! *Lengyel Zsigmond* férj. *Lengyel Margit*, *Lengyel Ilona* *Lengyel Zsigmond* gyermekei. *Molnár István* *Bruckmann János* vejei. *Molnár István* ifj., *Molnár Ilona*, *Bruckmann Jenő*, *Bruckmann Margit*, *Bruckmann Miklós*, *Bruckmann Magda* unokái. — özv. *Schulleisz* Gáborné hosszas szenvedés után, életének hatvanötödik évében január hó 24-én Dombóvárról elhunyt. Temetése a közönség nagy részvétel mellett 25-én ment végbe. A gyászbeszédet dr. *Herzog* Manó kaposvári főrabbi tartotta. Az elhunyt urinőben *Veszelei Zsigmond* hercegi bérlő édes anyját gyászolja. Édes anyja volt a szerencsétlen veget ért *Veszelei Károly* nagytehetségű költőnek is. — *Gróf Kálmán*, özv. *Gróf Józsefné* szül. *Hirling Katalin* urnő 6 éves kis fia meghalt. E hó 1-én temették dr. *Hirling* Adám szekszárdi főjegyző házában. — *Grünwald Jánosné* szül. *Folwarczny Amália* urnő, *Grünwald János* kistormási jegyző neje elhunyt 62-ik életévében. A boldogultat férjén és gyermekein kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

— **A Ferencz közkórház ápoljái.** A múlt év december havában 603 egyént gyógyítottak; ezek közül elbocsájtottak gyógyultan 115-öt, javultán 59-et, javulás nélkül mint gyógyíthatatlant 13-at és meghalt 22 egyén; a folyó év január havára gyógykezelésre maradt 394 egyén.

— **Adományok a szekszárdi népkönyhára.** A népkönyhára adakoztak: *Linka Károly* Fadd 5 kor., *Mayer János* Szekszárd 10 kor., *Dr. Fent Ferencz* Szekszárd 6 kor. Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében hálás köszönettel nyugtatom. Szekszárd, 1905. január 27. *Bezerédj Pál* s. k.

— **Ingatlanok forgalma.** *Schneiderbauer* József szekszárdi takarékpénztári igazgató a parasztai 13000 □-es szőlőjét eladta dr. *Martin József*nek 24 ezer koronáért.

— **Iskolai felév.** A legújabb rendelkezés szerint, mint ismeretes, nem háromszor, hanem kétszer kapnak a diákok bizonyítványt, a minek megvan az az előnye is, hogy a tanár urak nem rontják el a családok karácsonyi és husvétünnepét. Egyébként tapasztalt pedagógusok is azt mondják, hogy így jobb. A helybeli főgimnázium ifjúsága f. hó 1-én kapta meg a félévi értesítőket, s a mennyire a lekonyult orrokból meg lehet állapítani, elég sokan vannak, a kik nem feleltek meg a beljükhöz helyezett bizalomnak. A családi szomorúság itt-ott tehát most sem marad el, s valószerű, hogy nem fog elmaradni mindaddig, míg iskolák lesznek a világon.

— **Műkedvelői színelőadás.** A „Szekszárdi Könyvnyomdászok“ folyó évi február hó 26-án a „Szekszárd Szálló“ nagytermében egyharmad részben a Szekszárdi nőegylet, kétharmad részben a létesítendő nyomdász szanatorium javára műkedvelői színelőadást rendeznek. Színre kerül: *Gézi István* jó hírnevű népszínműve: „Az ördög mátkája.“

— **Kivételes nősülési engedély.** A honvédelmi miniszter ifj. *Tillman János* és *Nöth* Ferencz hűgyészi, *Schmidt József* bátaszéki lakosoknak a kivételes nősülést engedélyezte.

— **Törvényhatósági közutak építése.** A kereskedelemügyi miniszter a *kölesd—pinczehelyi és tamási—pinczehelyi* törvényhatósági közutak kiépítésére vonatkozólag az előbbi utvonalon f. hó 21-én d. e. 9 órakor, az utóbbin f. hó 20-án délután 2 órakor helyszíni bejárást rendelt el. Az összejevetel a *kölesd—pinczehelyi* utvonala *Hidegkut*, a *tamási—pinczehelyi* utvonala *Pinczehely*

községébe. — A miniszterium részéről kiküldendő szakmegbízottat egyuttal felhatalmazta a miniszter, hogy ha az érdekeltségek részéről közös, egyöntetű megállapodás jön létre, vagy ha az eltérés igen csekély lenne — a földmunkálatok azonnal való megkezdésére a miniszter nevében az engedélyt, ott helyben megadhassa.

— **Előjáró változás.** *Majsamiklósvár* község Adorján pusztai esküdtjének elhalálása miatt, helyébe *Schoszberger Gyulát* választották esküdtté.

— **Elmennek az ulánusok.** Mint értesülünk, a 12. ulánus ezred, mely jelenleg Székesfehérváron és Tolnán állomásoz, áprilisban más helyőrségbe megy s helyébe jön a *Korda* ezredes parancsnoksága alatt álló 9. sz. *Nádasdy-huszárezred* Sopronból. Bár az ulánusoknak úgy tisztikara, mint legénysége tagadhatatlanul igen jó viszonyban volt a lakossággal, mégis csak jobban örülünk a magyar huszároknak, ha néha egy kis galibát csinálnak is!

— **Választási székhely megváltoztatása.** *Dombóvárról* írják, hogy ott mozgalom készül, melynek célja a választási székhelynek Dombóvárra való áthelyezése. *Szakcsnak* ugyanis sem vasútja, sem távirója, de még csak köves útja sincs, azonkívül oly kedvezőtlen a fekvése, hogy a rendet fenntartani, a választóknak biztonságáról gondoskodni lehetetlen. Ehhez járul, hogy téli választás alkalmával még csak tető alá sem lehet hozni az embereket, sem a lovakat. Dombóvárra a választók legnagyobb része vasuton jöhet, itt kényelmesen elszállásolható, van posta, táviró és távbeszélő, az összes pártok két helyen jönnek be s a szavazó helyiséget is úgy körül lehet zárni, hogy két század, sőt talán egy is elegendő e célra, míg Szakcson most nem kevesebb mint 8 század (mintegy 600 ember) katonaság kellett s mégis számtalan embernek bevették a fejét s igen sokan inkább vissza fordultak.

— **Iskola fertőtlenítés.** A múlt hóban megejtett képviselő választás alkalmával, a tolnai választók a szekszárdi polgári iskolában szavaztak; mivel Tolnán a fertőző betegség nagy mértékben uralkodik, a választás után az összes tantermeket fertőtlenítették.

— **Megriadt tolvajok.** *Ékes József* szekszárdi kereskedő a napokban észrevette, hogy udvarában éppen nem a házhoz tartozók járkálnak; felnőtt fiaival rajtuk ütött s az ismeretlen látogatók megriadva, azonnal kezeket oldottak; az egyik azonban ijedtében papucsait ott felejtette.

— **Örökbecfogadás előnév és címadományozással.** A király legkegyelmesebben megengedte és elrendelte, hogy a bonyhádi születésű dr. *Szentei Sándor*, *Kardos Kálmán* nyugalmazott főispán családi és előnévét, valamint nemesi címerét használhassa; ezen túl pedig kizárólag a *Kardos* családnevet tartozik viselni.

— **Himlőoltás díjazása.** Vármegyénk területén a múlt évben a himlőoltással megbízott orvosok 3370 sikeres himlőoltást teljesítettek, melyért a belügyminiszter az oltóorvosok részére 554 kor. 91 fillér díjat utalványozott.

— **Névmagyarosítások.** *Espersid János* magyarkeszi-i rk. tanító vezetéknevét Erdélyire változtatta. — Itt említjük meg, hogy *Gász József* kurdi tanító nevét, nem mint közöltük: Gyomaira, hanem Gyomlaira magyarosította. — *Govnik Gábor* döbrökői lakos családnevét „*Galambos*“-ra magyarosította.

— **Tolvaj háziszolga.** *Kovács András* szilasbalhási illetőségű szolga *Müller Ferencz* tolnai lakosnál volt szolgálatban két társával, *Hegedüs Györggyel* és *Pap Sándorral*. — A múlt hó 26-án, éppen a képviselőválasztás napján szolgatársainak fehérműit és felső ruházatait össze szedte s *Papp Sándor* cselédkönyvét is zsebreágva, megszökött. A kár 74 korona. A csendőrség még eddig nem bírta kézrekeríteni a felruházott tolvajt.

— **Halál táncz közben.** *Itrovics György* szekszárdi polgár legény jan hó 31-én tartotta lakodalmát atyja házában. Elköltötték már a lakodalmi vacsorát is, mire a fiatal-ság jékedvvel tánczra kerekedett. Az egyik vőfély *Klézli József* különösen jó kedvvel

járta a csárdást, de egyszer csak hirtelen összerogyott, mire felemeltek, már megvolt halva. Komáromy Gyula dr. agyszélhűdést konstatált.

— **Állat kínzás.** Szakcsról írják, hogy Ambrusics Ferenc ottani lakos huslopáson kapta Lévai Sándor nevű szomszédjának macskáját, azt elfogta két első lábát levágta s aztán eleresztette. Az előljáróság a bestiális embert feljelentette a tamási járás bíróságnak.

— **A bor hatása.** A bor, kell-ténél nagyobb mennyiségben elfogyasztva, a legkülönbözőbb hatást idézi elő az embereken. Bencze János és Dora István szekszárdi iparosokon, ha felöntenek a garatra, a duhajkodás ösztöne vesz erőt. Mult hó 31-én ugyanis ittas állapotukban a Kovács Péter Budai-utcai háza előtt álló eperfának estek neki s azt csupa legénykedésből kitérték. A rendőr járőr tetten érte őket s így oktalán cselekedetükért meg fognak lakolni, ily kihágások nagyon szomorú bizonysgot szolgáltatnak az azt elkövető iparosok műveltségi fokáról.

— **Gyanus halál.** Kalaznón *Weisling* Bálint mezőőrt mult hó 31-én eszméletlen állapotban találták meg egy pineze előtt s a következő napon meghalt. Az orvos külső sértés nyomait észlelte rajta; emiatt a gyónki kir. járásbírósa a boncolás megejtése végett helyszíni vizsgálatot tartott.

— **Kirabolták a tejszövetkezetet.** *Duna-szentgyörgyön* e hó 1-ére virradóra 124 K 21 f. készpénzt, egy fejszét és kevés vajat vittek el a betörők.

— **Tolvaj cselédek.** *Stein* Péter és *Glick* Éva *Hohman* József bátaszéki lakosnál régebbi idő óta mint cselédek szolgálták; ezt a hosszú szolgálati időt alaposan felhasználták arra, hogy részint egyesült erővel, részint külön munkálkodva gazdájuktól gabonaműveket, húst, tojást, zsiradékot lopkodjanak össze s bátaszéki meg alsónyéki kereskedőknek adták el. Az ellopott tárgyak értéke néhány száz koronára tehető.

— **Veszedelemes támadó.** *Török* József Csötönyi szekszárdi lakos, *Csötönyi* Józsefné szül. *Kutas* Erzsébet mult hó 28-án a balremetei utcában tetleg megtámadta és szerelmi ajánlatokkal zaklatta; feljelentették az ügyészségnek.

VIDÉK.

A lengyeli kastély veszedelme. Lapunk mult heti számára a helyszínről már későn kaptuk a lengyeli tűzveszedelem részletes leírását. Tudjuk azonban, hogy közönségünk mennyire érdeklődött az általunk már annak idején jelzett katasztrófa iránt, még most sem tartjuk tehát elkésztet dolognak, hogy a kastély égéséről az alábbi részleteket közreadjuk: A tűz folyó hó 19-én délután 5 órakor tört ki éjszaka keleti szárnyán a tetőzetnek, de igen valószínű, hogy már fél órával előbb a padláson fölhalmozott tömérdek butorzat, szoba berendezés, bőröndök, stb. felszerelések égtek, mert gyuananyag volt elég. Sok könyv és legalább 30 évi angol illusztrált folyóirat, mintegy 35000 korona értékben. Mindez, természetesen a vas kivételével porrá égett, az ércöntvények, üveg félek pedig alaktalan tömeggé olvadtak, egy óra alatt lángtengerben uszott az egész tetőzet s csaknem megközelíthetlen volt. A tűz keletkezésakor *Tiringer* Vilmos tisztartó azonnal sürgönyözött Hőgyészre, Zombára, Mágocs és Bonyhádra a tűzoltók segítségért, ő pedig a helybeli tűzoltósággal megszallta a kastély legnagyobb veszedelemben forgott részét, a falépcső feljártat, mely a könyvtár mellett van. Ha ezt nem sikerül megmenteni, úgy a belső tűz elkerülhetetlen, elég a drága könyvtár, egyéb műkincsek és a remek berendezés, azonban a reggel 5 órára megérkezett négy tűzoltó testület küldötteleivel és a község fáradhatlan tevékenységével mégis sikerült a tüzet lokalizálni. Másnap szórványosan a mennyezetet még több helyen rejtett tüzet találtak, de azt is eloltották s az összes hamut, égett romokat lehányták; a tüznél egy tűzoltó kezén, súlyosan megsérült, egy alkalmazott pedig

egyébb zuzódást szenvedett. A tűztől a viztartó elpattant s ép a könyvtár fölött beszívárgott a víz, néhány könyv kissé nedves lett. *Vasárnap reggel lappangó tűz tört át a könyvtár mennyezetén és csak a gyors segítségnek köszönhető, hogy most már a megmentettnek vélt könyvtár tényleg el nem égett.* Az összes kár 70000 korona; biztosítva van ugyan, de vannak oly károk is, melyek meg nem térülnek, sőt míg a kastély tető alá jöhet, a nagyobb esőzés kárt okozhat. A fölépítést, amint az idő engedi, megkezdik, nincs kizárva, hogy lapos tető jön a kastélyra olasz stílusban. Egyelőre ideiglenesen deszkával tető alá veszik oly módon, hogy a vizet levezethessék. Megjegyezzük még, hogy semmi Borgheseféle műkincs nem volt ott, egyetlen utazó bőröndjük égett csak el. Leginkább családi ereklyékről és műkincsekről lehet csak szó.

Katonaság Döbröközön. Döbröközön, mint tudósítónk írja, oly anarkia kapott lábra a választási hadjárat alatt, hogy egy 5 főből álló csendőrkülönítményt, majd Tolnáról egy század ulánost kellett oda küldeni már több nappal a választás előtt. Ezen kívül Dombóváron, Kurdon, Értényben és Nagykönyiban volt egy-egy század gyalogság, melynek nagyrésze a választókat kísérte Szakcsra, a hol ezeken kívül még két század gyalogság és egy század lovasság volt. Döbröközön még sohasem volt katonai karhatalom s a nép zugolódott is miatta, különösen mikor az ulánusok egyik éjjel gyalog kivonultak egy verekedés elfojtására. Hasonló eset történt pár évvel azelőtt, mikor a csendőrök nem bírtak a verekedőkkel s az ép átvonulóban levő bosnyák gyalogezredtől kértek segítséget. A szálás piros fezzes bosnyákok megjelenésére csakhamar helyreállt a nyugalom. — Mindezek dacára a hatóság jónak látta Gyulajra tenni az új csendőrsöt.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Varasdy Lajos: Magyarország közkormányzati rendszerének újja szervezése a keresztény demokrácia elvei szerint. Szekszárd 1905.

Varasdy Lajos állami berendezkedésünket nem tartja jónak s eléggé demokratikusnak; megjelöli egyenként és részletesen a hibákat, módot ajánl a javításra meglehetősen nagy terjedelmű könyvében. Látszik, hogy sokat gondolkodik közviszonyainkról, figyelemmel kísér minden nevezetesebb jelenséget, és hazafias lelkesedéssel szeretné megváltoztatni a helytelennek tartott dolgokat. Könyve nemcsak tudományos ismeretekről, hanem a hullámzó élet apró-cseprő jelenségeiben való nagy tájékozottságról is tanuskodik; gyakorlatiasan fogja fel a hiányokat, de a tanácsolásban nagy ideálista.

A legfőbb bajnak tartja, hogy a demokratikus elvek nincsenek megvalósítva, s körülbelül ez a könyv vezéreszméje.

Nevezetes gondolata, hogy bizonyos szakok keretén belül egyforma képesítést öhajjt; pl. a jegyzőnek ugyanolyan képesítése legyen, mint az alispánnak vagy belügyminiszternek, a néptanítónak ugyanolyan, mint az egyetemi tanárnak — a katolikus papi szervezet analogiájára. A gondolat szép, de hogy valaha keresztülvihető legyen, abban kételkedünk. De gondolatai között nem csupán ez az egy eredeti és szokatlan. Igaz ugyan, hogy ezek a közfelfogástól eltérők, de éppen azért eredetiek, s kétségtelenül bizonyítják, hogy Varasdy sokat töprengő, eredeti egyéniség.

Lehetetlen itt felsorolni mindazt, a mi a könyvben érdemes a megemlítésre, annyi bizonyos, hogy sok olyan anyag van benne, a mely minden gondolkodó embert méltán megragadhat, s ha nem is helyesli, el kell ismernie a dolog érdekességét, a szerző hazafias szándékát.

Többek között nagy önmérséssel szól a magyar nemesség történelmi szerepéről, államfenntartó erejéről, a gazdasági, irodalmi, tudományos fejlődésről. Különösen esik ezt az igazságot olvasóknak szemléltetnie nagy

része, s maga az irodalom is méltatlanul hurcolja meg azt az osztályt, mely erre nem szolgált rá.

Nagy barátja a teljes nőemancipációnak, „melyre nézve — így ír — a demokrácia elve arra ösztönzi, sőt kötelezi az államokat, hogy miként a férfiaknál gyakorlatban van, avagy majd kifejlődik, a kiművelődhetés a nőket is teljes mértékben megilletesse . . . s hogy az iparosítól a legmagasabb tudományi pályák és hivatalokig megszorítás nélkül üzhessenek mindennemű foglalkozást” (t. i. a nők.)

Általános jártassága mellett leginkább otthon van a tanügy hajlékában, de ez természetes, mert mint hajdani tanfelügyelőnek sok alkalma volt a dolgokat egészen közelről látni.

Ideáiról a következőképen nyilatkozik: „S mindez, azt hiszem, sikerülni fog, ha a törvényhozás a létesítendő városok központjait a körjegyzőségek székhelyeit kijelölve, a már ismertett állami hivatalokat a kormány oda helyezi, s hátvédül, a hol idegen a nemzetiség, magyar születésű iparosokat s földműveseket telepít be, s lehetőleg az egészségügyi intézményeket, a patikát, kórházat a megfelelő orvossal és kórházzal egyidejűleg berendezi.”

A könyv 18 fejezetre van osztva, ide számítva az előszót és zárószót is. Egyik másik fejezet címe rendkívül hosszú. A laikus olvasó nehezen bírja kísérni a fejezetek folytonosságát, pedig a könyv nemcsak szakembereknek van írva; s bár Varasdy elég folyékonyan ír, stílusa ellen több kifogás tehető.

Nem ritka nyelvében az idegenszerű kifejezés. Hogy többet ne említsünk, a „lett kibocsátva”-féle germanizmusokat már csak azért is meg kell róni, mert a köznyelv és a hivatalos nyelv is tele van ilyen fűlsértő kifejezésekkel. A mondatok aránya sem igen tökéletes. A 27. lap végén kezdődik egy mondat, és szakadatlanul folyik harminczkilenc soron keresztül a 28. lap végéig; még egy pontos vesszőt sem lehet a tömérdek hosszú mondatban találni. Közvetlenül utána van egy fél lapra terjedő mondat. A hosszú mondatokat általában igen kedveli, ez pedig nincs előnyére a könyvnek; a mely egyébként megérdemli, hogy minél többen elolvassák. (dr.)

Emlékezésed Bertrand Sándor k. tag fölött Wosinsky Mór lev. tagtól. Budapest, 1904. Most jelent meg az Akadémia kiadványai között kitűnő régészünk legújabb munkája, az említett emlékezésed. Lapunk 1. számában már közöltünk mutatóványt a nagy gonddal készült munkából, most az emlékezésed megjelenése alkalmával csak örömmel fejezhetjük ki, hogy Wosinsky szakadatlan munkásságáról ismét hirt adhatunk. Az emlékezésed felolvasatott a M. Tud. Akadémia 1904. november 28-án tartott összes ülésén, s már akkor is méltó feltűnést keltett alaposágával, s azzal a lendülettel, amely az egész beszédet, de különösen bevezetését jellemzi. Ezt különösen olvasóink is ösmerik a mutatóványból.

TANÜGYI HIREK.

A Tolnavármegyében lévő ifjusági egyesületekről.

Írta: Nagy Béla.

Közoktatásügyi miniszterünk kiadta a jelszót: tegyük népünket magyarrá, jóerkölcsűvé és értelmessé.

E három dolognak elérésére különösen hathatós eszköz az ifjusági egyesületek alakítása, miért is azok felállítását többször is szorgalmazta, s ez okból létesült Tolna vármegyében 7 ifjusági egyesület és pedig: Dombóvárott, Gindlicsalád-szőlőhegyen, Görbön, Ózsák pusztán, Gerjenben és Sárszentlőrinczen.

A megalakításban az érdem a tanítóké, miért is kir. tanfelügyelőnk felterjesztésére a közoktatásügyi miniszter eddig *Máté* Rároly tolnai, *Csankó* Vilmos ózsáki és *Falts* Irén dombóvári tanítónót jutalmazta meg

100—100 koronával, de a többiek jutalmazása is folyamatban van.

Ezen egyesületek hivatásukat fényesen betöltik, kitűnik ez az alábbi rövid ismertetésből, melyet a jó ügy érdekében, nemcsak a buzgólkodó tanítók érdemeinek némi elismerésül közlünk, de abban a biztos tudatban, hogy vármegyénk derék tanítói közül nagyon sokan haladnak majd a megkezdett uton.

A gerjéni ifjusági egyesület 1903. évi márczius 15-én alakult meg, Vida Ferenc ottani tanító kezdeményezésére. — Ezen egyesületnek két alapító-, három pártoló- és 62 rendes tagja van. — A község az egyesület céljaira 20 koronát, az ev. ref. egyház-község 20 korona értéket meghaladó könyveket, 15 szülő pedig 1—1 koronát ajándékozott. Összejöveteleket októbertől márcziusig hetenként kétszer, csütörtök és vasárnap este tartanak 6—9 óráig, április és május hónapokban pedig hetenként egyszer, vasárnap. Ezen összejöveteleken nagyjából szepirodalmi, földrajzi, természetrajzi, természettani és gazdasági dolgokról tart Vida Ferenc tanító részint felolvasást, részint szabad előadást. Van azonkívül szervezett énekkara 3 hangra. Az egyesület tagjainak közreműködésével 2 színijátékot is adott elő, mely 180 koronát jövedelmezett.

Könyvtára áll 130 kötetből, melyet szorgalmasan olvasnak a tagok. Az összejöveteleken mindig nagyszámu közönség jelenik meg. Az egyesület tehát magához vonta a társadalmat, felkeltette annak érdeklődését, mi igen jó hatással van a közönségre, mert elvonja a káros következtési helyekről, nem látogatják úgy a kocsmákat, illetendőbbak, udvariasabbak és tisztesség-tudóbbak lesznek.

Az érdem itt a már említett Vida Ferenc ev. ref. tanítóé. Ő tartja a felolvasásokat, szabad előadásokat, ő tanítja a tagokat az énekekre és színelőadásokra és ő vonta be a társadalmat is ezen egyesületbe.

A második szintén ily jelesen működő egyesület a sárszentlőrinczi, mely az ág. hitv. el. iskolával kapcsolatban szerveztetett 1902. december 21-én. Ezen egyesületnek 1 alapító-, 14 pártoló- és 48 rendes tagja van. Könyvtára 224 kötetből áll. A könyveket szorgalmasan olvassák a tagok. Az érdem itt *Mendöl* Ede tanítóé, ki énekkart szervezett, az összejöveteleken, énekeken kívül szívet-lelket nemesítő olvasmányokkal, számolás-, mérés- és felolvasásokkal lekesítette, illetve képezte a tagokat. Azon kívül előadást tartott a földrajz- és történelem köréből. Táncmulatság is volt szavalkatokkal, énekekkel egybekötve. Az összejöveteleket szorgalmasan látogatják, úgy hogy termük alig elég a vendégek befogadására. A lakosság, sőt a vidéki urak is örömmel mennek ezen összejövetelekre. Az egyesületnek jó hatása a hasznos ismeretek gyarapodásán, a nép szelidségén és erkölcsén is meglátszik.

A dombóvári „Erzsébet Leányegyesület”-nek 7 alapító-, 40 pártoló- és 62 rendes tagja van. Összejöveteleit minden vasárnap délután tartja. Van: felolvasás, szaválás, ének stb.

A könyvtár és a folyóiratok pedig mindig rendelkezésre állanak. Az összejöveteleken nagyszámu közönség jelenik meg, figyelemmel hallgatja végig az előadásokat, melyek a háztartás, nevelés, egészség és az irodalom köréből vétetnek. Az egyesület igen jó hatással van a közönségre, mert erkölcs-nemesítő kelles szórakozást nyújt s az állami iskola és a tanítói kar tekintélyét is nagyban emeli.

Az érdem itt Faies Irén állami iskolai tanítónőé, mint az egyesület igazgatójé, kinek sikerült az, hogy életet öntsön az együletbe. Ő rendezett egy ízben színi előadást, melyen a „Falu rossza” szerzőjének életét és működését méltatta. A legtöbb felolvasást ő tartja. Műveltségével, általános szeretetével megnyerte az egyesületnek az ottani leányokat, anyákat, kik szívesen keresik föl az egyesületet, örömmel fogadják a vezetőség jó tanácsát és utbaigazítását.

A negyedik jelesen működő egyesület

a tolnai, mely szintén állami iskolával kapcsolatban szerveztetett.

Ezen egyesületnek 51 tagja van. Könyvtára 107 kötetből áll, melyből a tagok hetenként egyszer könyvet kapnak.

Az érdem itt *Máté* Károly állami iskolai igazgatóé, ki bevonta az egyesületbe az egész társadalmat, a legtöbb felolvasást ő tartja s hogy a tagoknak az élvezetes dolgokat is hozzáférhetővé tegye, az Uránia színházzal összekötöttségbe lépett, honnan időről időre vetítő gépet kap kölcsön, s így a felolvasó előadásokat falra vetett képekkel teszi élvezetessé.

Az ifjúsággal hazafias dolgokat és költeményeket tanított be, mi a magyarosításra igen jó hatással van; továbbá elvonja ez a fiatalságot a kocsmától és egyéb rossz helyektől, mi a népre nagy haszonnal jár.

Az ózsák-pusztai egyesület szervezése körül *Csankó* Vilmos ottani r. k. tanítónak van kiváló érdeme. Vezetése alatt az egyesület példászerűen működik, szép eredményt mutat fel s a társadalom érdeklődését is felkeltette az ügy iránt.

Csankó Vilmos szervezte az egyesületet, melybe belevonta a pusztai lakosait, a pusztai bérlőjét és gróf Batthányi Ervin földesurat is, kik 20—20 korona befizetése mellett az egyesület alapító tagjai sorába léptek. Ezen egyesület 1902. évi szeptember hó 14-én alakult meg, tehát legelső volt e kerületben. Megalakulása óta 35 előadást és 2 nyilvános ünnepélyt tartott.

Csankó Vilmos a daloskört is megalakította, sőt könyvtárt is szerzett, melyből eddig 34 tag 81 munkát vett ki olvasás végett.

Különös sulyt fektet arra is, hogy az egyharmadrésnyi németajku tagok a magyar nyelvet elsajátítsák, azért ő mint az egyesület igazgatója, a hazai történelemből és énekből tartott legtöbb előadást.

A Görbön megalakult ifjusági egyesület a helyi viszonyokhoz képest igen kitűnően, hetenként 2—3 órán működik.

A közgyűlést az elnök, *Zsengeri* L. Márk nyitja meg, ezután érkeklődve hallgatják végig a szép magyar szaválást és érdekes előadásokat, s ezeket meg is bírálják. Megtartották a Deák-, a Rákóczi- és Erzsébet ünnepélyeket. Nagy érdeklődést keltett a Rákóczi-induló történetének elbeszélése s *Zsengeri* L. Márk „Mit tesz olvasni?” című 3 részből álló előadást is nagy figyelemmel hallgatták. A derék tanító a 22 év alatt általa nagy küzdelemmel szerzett s megtakarított 300 kötetből álló könyvtárt is az egyesület birtokába bocsátotta s ezt nagyon sokan használják.

Egy-egy tag 2—2 könyvet kap.

Vagyonuk jelenleg 40 korona, melyért szintén könyveket fognak beszerezni.

A nőtanító *Deutsch* Berta, mint 2-od elnök és mint ellenőr működik. Nehányszor ő is igen jól sikerült előadást tartott.

Az egyesület szervezője az említett *Zsengeri* L. Márk tanító volt.

Végre hetedik a gindlicsalád szőlőhegyi. Hetenként kétszer van ülés este az állami iskolában. Van dalárda is. Könyvtára 85 kötetből áll. *Szalai* Sándor tanító tartja az előadásokat. Legjobban szeretik a történelmet. A népre jó kihatással van.

Dicséretre méltó dolgok ezek, kövessük!

Egyletek és társulatok.

A szekszárdi kaszinó közgyűlése. A szekszárdi kaszinó f. hó 5-én délelőtt 10 órakor tartja saját helyiségében rendes évi közgyűlést. A tanácskozás tárgyai a következők lesznek. 1. Intéző igazgató évi jelentése. 2. Az 1904. évi zárszámadás tárgyalása. 3. Az 1905. évi költségvetés megállapítása. 4. Esetleges indítványok. 5. Tisztujtás.

Megüresedett helyettes igazgatói állás. A kaszinó tevékeny h. igazgatójának *Biróy* Bélának városunkból való eltávolítása folytán a szekszárdi kaszinóban a h. igazgatói tisztség megüresedett. E hó 5-én tartandó közgyűlésen fogja kaszinónk eme előkelő és fontos tisztséget betölteni. Ugy értesülünk,

hogy a tagok nagy része *Wigand* János főgimnáziumi igazgatót szemelte ki *Biróy* Béla helyére. S ezt a választást a magunk részéről is nagyon szerencsésnek tartjuk. *Wigand* János igazgató nagy képzettségével s a társadalmi körökben való közkedveltségével minden tekintetben rászolgált, hogy kaszinónk vezetésében ilyen előkelő szerepre hívassék el. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a kaszinóban a háznagyi tisztet dr. Éry Márton sem hajlandó tovább elfogadni. Helyére *Beke* Ferenc kir. alügyészt emlegetik; a megüresült két választmányi tagságra pedig *Wosinsky* Mór apátot és dr. Éry Márton. *Perlaky* József, *Tóth* Henrik mérnököket stb.

A dombóvári vereskereszt egylet közgyűlése. A dombóvári vereskereszt egylet mult hó 28-án tartotta *Paál* József elnöklésével rendes évi közgyűlést. A folyó ügyeken kívül szóba került a dombóvári Erzsébet kórház építési ügye is. Mivel a pénz még nem elég s az építési határidő közeleg, a választmány nótájai ismét megkezdik a gyűjtést. Lejár a tagoknak az egyesületnél 6 évi tagsági kötelezettségük is, így felkérték a hölgyeket, hogy a következő 6 évre új tagokat gyűjtsenek.

A szekszárdi kaszinó választmánya mult hó 31-én d. után 5 órakor *Török* Béla elnökle alatt ülést tartott. Az ülésen elfogadta a választmány a *Récz* József pénztáros által beterjesztett 1904. évi zárszámadást és az 1905. évi költségvetést. A számadás szerint a mult évben 10368 kor. 30 fillér volt a bevétel s 9678 korona 60 fillér kiadás, így a maradvány 689 kor. 70 fillér, melyből a régi kiegyenlítésen számlákat fizetik ki. Az 1905. évi költségvetést 8077 kor. 70 fill. bevétellel s ugyanannyi kiadással irányozták elő. A hálózat készpénz vagyona lesz az előirányzat szerint ennek az évnél a végén: 18328 korona 38 fillér. Ezen felül a kaszinó is tartozik 5311 korona 08 fillérral a hálózatnak. A villany világítás költségeinek magas volta, amely a kaszinó anyagi erejét túlságosan igénybe veszi, élénkebb eszmecserére adott alkalmat. Többen a petroleum világításhoz való visszatérést javasolták. A kaszinó tagjai sorába felvétettek *Merhán* Miklós államvasuti mérnök, *Brebóvsky* Elemér főgimnáziumi torna tanár, *Turesányi* Zoltán mérnök, *Hátschek* Ignác államvasuti főmérnök és *Fónagy* József bérlő. A vidéki tagok közül *Leopold* Mihály és *Körber* László, a rendes tagok közül *Jakab* László és *Szilágyi* Ernő bejelentették kilépésüket. Ezen bejelentésüket a választmány tudomásul vette.

PÉNZINTÉZETEK.

A Tolnai Polgári Takarékpénztár folyó hó 10-én délután 2 órakor tartja, saját helyiségében XXIII-ik közgyűlést *Döry* Pál Tolnavármegye alispánja elnöklésével. Az igazgatóság előzékeny, gyors és valódi kereskedelmi szellemet visszatükröző eljárása következtében, városunkban is, erős gyökereket vert intézet mérlegéből a következőket közöljük: Az összes forgalom 4.820,219 K. 90 fillér volt, az összes vagyon 2.205,566 K. 59 fillért tesz ki. A mult évi nyereség áthozattal (3595 K. 35 fillér) az 1904. év tiszta nyeresége 24,759 K. 70 fillér volt, amelyet az intézet igazgatósága következőleg javasol felosztani. Adassék tiszteletdíjra 200 K., jótékony célra 170 K., jutalmazásokra 920 korona, 500 részvény után á 36 korona = 18,000 korona, tartalék tőkére 3666 korona 27 fillér és vitessék át jövő évre 4160 K. 80 fillér. A Szekszárdon kívül különösen Pakson is igen népszerű és reális üzleteket kötő intézet alaptőkéje 100,000 korona, tartalék tőkéje 85,095 K. 75 fillér, betét állománya pedig 1.917,160 korona 28 fillér.

A simontornyal takarékpénztár jubileuma. A simontornyal takarékpénztár e hó 11-én üli meg fennállásának 25 éves jubileumát. Az igazgatóság ez alkalommal társasvacsorát rendez az ottani kaszinóban.

A Bonyhádi Takarékpénztár február hó 5-én d. e. 10 órakor tartja saját helyisé-

gében XXXV. évi közgyűlést. A szép fejlődési intézet, — amelyen már nyoma sem látszik azon erős megrázkódtatásnak, melyet a kilenczvenes évek vidékünk pénzintézetei életében általánosan előidéztek, — 1904. évi mérlegéről a következőkben számolhatunk be. Az intézet alaptőkéje 100.000 kor. tartaléktőkéje 82.749 kor. 34 f., a külön tartaléktőkék 22.391 kor. 50 fill. tesznek ki. A betét állomány 2.128.017 kor. 93 fill., kölcsönként 1.961.661 kor. 89 fillért helyeztek el. Az 1903. évi nyeresémet áthozattal (5.552 kor. 35 fill.) a tiszta nyereség 40.151 kor. 26 fill. a melyet következőleg javasol az ügybuzgó igazgatóság felosztani. Adassék tartalék alapra 1729 kor. 94 f., nyugdíj alapra 691 kor. 98 fill., jutalékokra 6896 kor. 80 fill., osztalékokra 20.000 kor., főgimnázium létesítésére 1000 kor., jótékonycéllra 580 kor., külön tartalékalapra 6000 kor. és viessék át 1905. évre 3252 kor. 54 fill.

Muzeum, közintézetek ügyei.

A szekszárdi muzeum képe Posenben. A poseni Frigyes császár muzeum időleges kiállítását rendezett Ziegler Antal jeles hazánkfia nevezetesebb műveiből. Megkereste muzeumunk igazgatóságát is, hogy engedné át e célra a szekszárdi muzeumban levő Ziegler-képet, mely női alakot ábrázol életnagyságban s a művésznök egyik legszebb alkotása. Muzeumunk igazgatója készséggel tett eleget a kívánságnak s a képet már el is küldte a poseni kiállításra.

FARSANG.

— **Fényes mulatság.** A szekszárdi róm. kath. óvoda és gyermekmenhelyet fentartó egyesület, társulva a szekszárd—tolnamegyei nőegylettel e hó 1-én fényes táncestélyt rendezett. — **Döry Pálné,** az óvoda és özv. Sass Istvánné, a nőegylet ügybuzgó elnöke minden lehető elkövetkezett az est sikere érdekében, s a báró **Fiath Elemér** vezetésével ott megjelent 28 rendező fényesen megzafolta a szekszárdi táncmulatságok régi rossz hírnevét, mert az ott megjelent hölgyek kivétel nélkül valamennyien kitűnően mulattak, úgy hogy a mulatság csak reggeli 7 órakor ért véget. Kár, hogy a mulatságon nem vettek annyian részt, mint a hogy a jótékony cél megérdemelte volna. A négyeseket 20 pár tánczolta. A jelen volt hölgyek névsora a következő: Asszonyok: Bakay Dezsőné (Nagy-Dorog), Borsody Lajosné (Tolna), Bogár Albertné, Döry Pálné, Fónagy Józsefné (Góga), Hoffmann Sándorné, Klieber Györgyné, László Lajosné, Leopold Kornelné, Orosz Lajosné, Rácz Józsefné, Sass Lászlóné, Szigeth Nándorné, Szévald Oszkárné, Tóth Károlyné, Wigand Jánosné. Lányok: Bakay Ilonka, Borsody Terike, Döry Margit (Tüske), Döry Natalie, Hoffman Etelka, Klieber Gizella, Klieber Bözsike, László Vilmoska, Nászay Emike (Bpest), Orosz Flóra, Tóth Bözsike, Wigand Hedvig, Chlumszky Miczi (Bécs). Eddig felülfizettek és jegyüket megváltották a következők: Wosinszky Mór 20 kor., Fónagy József 14 kor., dr. Spányi Leo 6 kor., Forster István 10 kor., Tóth Ödön 10 kor., Döry Ernő 4 kor., Véges János 3 kor., gróf Apponyi Géza 20 kor., dr. Herczeg Gyula 3 kor., dr. Kramolin Gyula 5 kor., Bakay Dezső 2 kor., Szabó Géza 1 kor., Döry Jenő 7 kor., Jeszenszky Ferencz 7 kor., Benesik Béla 7 kor., Döry Pál 2 kor., Bajó Pál 6 kor., Csapó Dániel 10 kor., Sonnwend Frigyes 3 kor., Leitersdorfer Ignác 1 kor., dr. Leopold Kornel 4 kor., Dragics Imre 5 kor., Krammer János 3 kor. Eddig összes bevétel 353 kor.

A bátaszéki közs. iskolai tantestület f. évi február hó 15-én az „Arany Nap”-hoz címzett szálló nagytermében a „Tanítók Eötvös-alapja” javára jótékonycéllú zártkörű kalikó-bált rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj: személyi jegy 1 korona 60 fillér, családijegy 4 korona. Kalikó-szövet kapható Majer Gyula kereskedésében Bátaszéken.

A tolnai ifjuság február 12-én a „Fehér Ló” szálloda külön helyiségében jótékonycéllú zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj: személyi jegy 2 korona, családijegy 4 korona.

A dunaföldvári önkéntes tűzoltó egyesület február hó 11-én tiszti bált rendez az Egyenlőség körben. A befolyó jövedelmet tolólétra beszerzésére fordítják.

A tolna-ozorai olvasókör bálja. A tolna-ozorai olvasókör bálja folyó hó 11-én lesz. A mulatság nagyon sikerültnek ígérkezik.

A tolnai kör 1905. évi február hó 15-én, amint már említettük, könyvtára javára saját helyiségében álarcos-estélyt rendez. Belépti-díj: személyenkint 2 K. Kezdeté este 8 órakor.

G A Z D A S Á G.

Igen sok szőlővidéken, hol az oidium és más szőlőbetegség fellépett, a Kecskenémén gyártott kénmájat használják. E szer hatás-képességének megállapítására a m. kir. közp. szőlészeti és kísérleti állomás és ampelológiai intézet múlt év augusztus havában a kecskenémi vinczellér-iskola telepén annak oidiummal ellepített olasz-rizling táblájában összehasonlító védekezési kísérletet tettetett. A kísérleti tőkék permetezéséhez használati utasítás értelmében 1 és 2 percentes oldat alkalmaztatott. E kísérlet eredménye a következő volt: 1. Az augusztus hó 5-én 2%-os kénmáj oldattal permetezett 100 drb oidiumos olasz-rizling tőke levélzete, fürtjei és fürtkocsánjai igen erősen megperzselődtek. 2. A kénmáj oldat oidium-ölő hatása a permetezett tőkékben augusztus 14-én megvizsgáltván, a bőségesen permetezett fürtökön nem szűnt meg az oidium-bántalom, sőt a beszáradt kénmáj permeteseppjeire is reá nőttek az oidium-penész micelium szárai. 3. Augusztus hó 14-én ismét bepermeteztetett 100 drb fertőzött olasz-rizling tőke, ezuttal egy százalékos kénmáj-oldattal, melyhez az égető hatás csökkentése céljából, előírás szerint felszázalék oltott méz kevertetett. A permetezés hatása augusztus hó 25-én megvizsgáltván, a levelek erősen, a fürtök gyengébben perzselődtek, mint a 2%-os oldattal permetezésnél, de a kezelés az oidium bántalomnak egyáltalán nem vette elejét. 4. A kísérletek lezártaival a kénmájjal kezelt tőkéknek mintegy nyolcz százalékan találatot régi és újabb oidium-infekció, míg a semmivel sem kezelt, ugyanolyan fajú s helyzetű kontrol-tőkék hat százaléka volt bántalmazott. A kísérletek fenti eredménye azt mutatja, hogy a Kecskenémén gyártott kénmáj oidium ölő hatása semmisnek bizonyult s hogy használati utasítás szerinti alkalmazása a szőlő zöld részeit erősen perzseli, miért is használata nem indokolt, sőt egyenesen káros.

Új tejszövetkezetek. Ujabbán Tolna vármegyében Bözöny és Belacz községek-

ben, Baranya vármegyében Magyar-Egregy, Gerde-Rugásd községekben, Sopron vármegyében Fertőszentmiklós, Vásárosfalu, Agyagos, Szegény községben alakultak tejszövetkezetek.

A bajai gyümölcsészeti egyesület tisztújító közgyűlést tartott, a melyen Hesser Gyulát alelnökké, Wunderlich Józsefet igazgatóvá választotta.

Kártalanítás kiírtott lóért. A földmivelésügyi miniszter Schmidt János teveli lakos részére egy darab takonykórosnak talált és malleinnal is kezelt, kiírtott lováért 74 K 60 fill. kártalanítási összeget utalványozott.

Pozsonyi borvásár. A pozsonyi borvásárra, amelyre a szekszárdi bortermelők oly szép számban jelentkeztek, hogy a jelentkezők számában városunk a neszmélyi és tokajhegyaljai bortermelők után következik, tehát harmadik helyen áll, a borok beküldésének határideje február 15-én jár le. A vidékünkön való jelentkezések ezen nagy aránya a legfényesebb bizonyítéka, hogy bizony nagyon szükséges volna, ha mi is, akik elhagyatottságunkban egyre panaszkodunk, hogy borainkat értékesíteni nem tudjuk, — kivétkőznénk nembánomságunk gunyájából és rendeznénk egyszer már egy borvásárt. A választás küzdelmei lezajlottak, reá érnek tehát városunk és vidékünk vezető emberei, hogy eme speciális gazdasági érdekünkkel, a bor értékesítésével behatóan foglalkozzanak.

Szerkesztői üzenetek.

Vidéki tudósítóinkat felkérjük, sziveskedjenek tudósításaikat úgy küldeni, hogy legkésőbb pénteken délben megkaphassuk.

S. V. urhölgynek. Egyebet kérünk, szüreti vers most nem aktuális.

N. P. Szekszárd. A másodikat közölni fogjuk. Kenézy Csátár urnak, Beregszász. A toll régi emberétől nagyon jól esik az elismerés! Majd levélben is válaszol k. Addig is a közlendőkhöz soroztuk a „Soha” című csinos apróságot s kérünk, ne feledkezz el rólunk. — Az üdözlötet szétosztottam. B—r. azonban már 6 éve elhunyt.

NYILTTÉR.*

A „Tolnamegyei Közlöny” legutóbbi számában „a borbélyeszközök tisztántartása” czímen egy közlemény jelent meg, mely az eszközök tisztaságát illetőleg dicsőreleg emlékezik meg két üzlet tulajdonosáról. S ebből az tetszik ki, hogy a többi üzletben hiányzik a kellő tisztaság. Magamra nézve ezt nem ismerhetem el s kénytelen vagyok kijelenteni, hogy az említett tisztaság tekintetében az én üzletemben sem lehet semmi kifogásolni valót találni s az én üzletem tisztasága kiállja a versenyt bármely más üzlet tisztaságával.

Groszbauer Béla.

*E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a Szerkesztő.

FISCHHOF JENŐ

műasztalos

Szekszárdon, Kossuth Lajos-u. 1023.

A modern követelményeknek teljesen megfelelő

műasztalos műhelyt

rendeztem be.

Külföldön éveken át a leghirebb (többek közt a bajor királyi udvari) butorgyárakban szerzett tapasztalataim biztosítékot nyújtanak arra, hogy a legkényesebb izlésnek is megfelelek.

Elvállalom lakások teljes berendezését, műbutorok (intarzia berakással), épület- és boltberendezések készítését.

Felvilágosításokkal szivesen szolgálok.

FISCHHOF JENŐ műasztalos
Kossuth Lajos-utca 1023.

Bachschtz Károly és Társai áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

4-30

Farsangi Értesítés,

melynél fogva tudatjuk a tisztelt vevőközönsséggel, hogy raktárunk a béli idényre teljesen új árukkal áll a t. vevőközönsség rendelkezésére.

Raktárra érkeztek: **a legújabb Ponge selyem-batisztek pazar színezetben.** — Fehér, himzett és á-jour batiszt kelmék. **Muszlín de soir, crepdechin és gáz-kelmék.** — Lioni és zürichi selyem-kelmék. **Legyezők, keztyűk és béli czipők** mesés választékban.

Menyasszonyi kelengyék legolcsóbb beszerzési forrása.

Legelső rendű **creasz, chiffon és czérna-vászon különlegességek.** — **Damast árak óriási választékban.** — **Menyasszonyi ruhakelmék, koszoruk és fátyolok nagy választéka.**

Urak részére férfi öltönyök mérték után készítettnek.

Kalapok, czipők, nyakkendők és fehérneműek gyári raktára. — **Gyermekjáték, gyermekkocsik, utazó bőröndök, Singer-varrógépek és diszműárak állandó nagy raktára.**

A tisztelt vevőközönsség szives látogatását kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Bachschtz Károly és Társai.

A legújabb párisi és bécsi divatos

női kalapok,

valamint gyászkalapok és menyasszonyi fátyolok, koszoruk

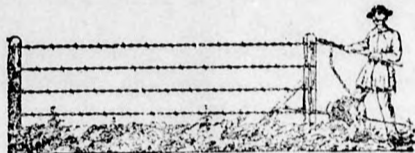
Frának Jánosné

— elsőrendű női divatáru-üzletében —
Széchenyi-u. (Frának-féle ház)

a leggyorsabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak mellett kaphatók.

Ugyanott vidéki megrendelések, ugyszintén átalakítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

4-4

Bukovinszky József

sodronyszövet-, fonat- és szitaáru-készítő SZEKSZÁRDON.

Állami éremmel kitüntetve 1898.

Ajánl egyszerű és többször csavart sodronyfonatokat és aczeltüskés kerítés-sodrony kertet, erdők, vadaskertek, tyukudvarok, gazdasági épületek, szőlők stb. bekerítésére. Sodronyszöveteket malmok, bányák részére, gazdasági és egyéb gyári czélokra áthányó rostákat, nyaraló-, park-kerítéseket és kapukat a legolcsóbb és legszebb kivitelben. Sodronymadracokat és minden e szakmába vágó drót-munkákat a legjutányosabb árban. **Árjegyzék és költés-gyvetés díjtalan.**

5-6

Tüzifa.

Tisztelettel tudomására hozom a n. érdemű közönsségnek, hogy a vasuti vendéglőm előrésében lévő tüzifa-telepemen **mindennemű tüzifát** száraz minőségben **jutányos áron** árusítok.

Az árak a következők:

Elsőrendű fák.

Bükkfa hasáb	— — —	15	frt	60	kr.
Gyertyánfa hasáb	— — —	16	"	40	"
Iharfa hasáb	— — —	15	"	—	"
Hasáb szilfa két évi vágás	— — —	14	"	—	"
Tölgyfa hasáb	— — —	13	"	—	"
Gyertyánfa dorong	— — —	14	"	40	"
Bükkfa dorong	— — —	13	"	40	"
Szilfa dorong	— — —	11	"	—	"
Puhafa hasáb	— — —	7	"	50	"
Kiválogatott tölgyfa hasáb karónak	— — —	16	"	—	"

Másodrendűek.

Bükkfa hasáb	— — —	14	frt	40	kr.
Gyertyánfa dorong	— — —	9	"	60	"

A vásárolt fákat saját kocsimon ölenként 70 krajczárért haza szállítom. — Kifogastalan ölezésért kezességét vállalom.

Tisztelettel

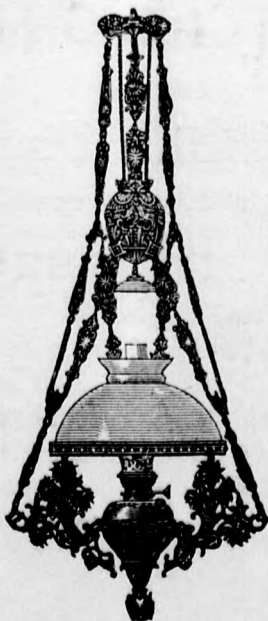
Mutschenbacher Ödön

5-10

tüzifakereskedő.

FUSZ FERENCZ

üveg- és porozellán kereskedő
SZEKSZÁRD (Br. Augusz-ház.)

Különösen felhívom a n. é. közönsség szives figyelmét **alkalmi tárgyakra**

nászajándéknak,

a mennyiben tulhalmozott raktár miatt **rendkívül olcsón** eladatnak.

Épületülvegezesek és képkeretezesek **olcsón készítettnek.**

20 korona vásárlás után egy életnagyságu arckép ingyen!

5-5

